

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS, 64E JAARGANG NO.6, JUNI 2003

onze vogels

Elfenastrilde

OVER KANARIES GESPROKEN

FOTO: JOHAR VAN DE BEELEN

Kleurkanaries en hun lipochroom

Sinds de invoering van de nieuwe 'keurlijst kleurkanaries' in 1998 heeft de kreet 'lipochroom' zijn intrede gedaan in de kanarie-wereld. Voorheen spraken we over 'vetstofkleur' of 'bijkleur', ofschoon we nauwgezet met de kreet 'bijkleur' de vetstofkleur in samenhang met de melanine bedoelden.

Melanine is de donkere kleurstof in de bevedering.

De lipochroomtinten zorgen voor de lichte delen in de bevedering van de kanarie. We kennen: geel-, rood- en wit lipochroom. Wit komt in 2 totaal verschillende vormen voor, namelijk dominant- en recessief wit. Een aantal onderlinge verschillen is o.a. de wijze van vererven en de verschijningsvorm, dus zoals we het totaalbeeld zien. De recessief witfactor belet bijv. het geel volledig te verschijnen. De dominant witfactor is een gedeeltelijke beletter, wat zichtbaar is in de aanslag van een lipochroomtint (geel of rood) die we in de vleugelpennen en soms zelfs in de schouders en de staartpennen aantreffen. Dit laatste is overigens een fout bij alle gevraagde kleurslagen met de witte lipochroomkleur.

Op de bijkleur van de kanaries met melanine zal de recessief witte tint veelal een andere uitwerking hebben dan de dominant witte.

Veel liefhebbers hebben dat ervaren, zodat we bijv. de bruin met wit en de isabel met wit hoofdzakelijk met de dominant witte lipochroomtint tegenkomen.

In de kweek met de witte kleurslag zonder melanine is het net andersom. Na de intrede van de recessief witfactor wordt er niet of nauwelijks nog een dominant witte kanarie gekweekt. Het probleem van het kweken van vogels met een zo minimaal mogelijke aanslag bij de dominante was bij de intrede van de recessief witte op slag verdwenen. Immers bij de recessieve zagen we in het geheel geen aanslag meer!

Voor de volledigheid dient nog te worden vermeld, dat we zowel wit- als rood lipochroom kunnen tegenkomen in combinatie met de ivoorfactor, de intensiefactor of schimmelfactor. Een andere mogelijkheid is het mozaïekpatroon als tekening. Deze mozaïeken zijn overigens altijd schimmelvogels.

Algemene keuringseisen lipochroom

Geel

Op de tentoonstellingen komen we zeer veel gele kanaries tegen. Zonder meer een favoriete kleurslag voor veel liefhebbers. Ook met melanine zien we veel vogels met geel als grondkleur, zoals zwart met geel, bruin met geel, agaat met geel en isabel met geel. Of we nu vogels met of zonder melanine kweken, aan het geel worden altijd een aantal eisen gesteld. In een bepaalde groep zien we onderling toch vaak een verschil in uiterlijk. Op de keurlijsten komen we vele opmerkingen tegen die betrekking hebben op het lipochroom.

Een aantal zal ik de revue laten passeren en trachten aan te geven, hoe een verbetering van de kleuren kan worden verkregen.

Geel is te slap, moet dieper van tint: kan een erfelijke aanleg zijn. Altijd kweken met vogels die een diepgele kleur hebben. Poppen kunnen nog wel eens iets minder diep van tint zijn dan mannen. Wordt deze opmerking geplaatst bij een geelivoor, dan is deze veelal te licht. De standaard schrijft over de -geelivoor schimmel- : om hier de gewenste kleur te verkrijgen, moet er meer geel aanwezig zijn dan bij exemplaren zonder ivoor. Bij het samenstellen van de ouderparen in deze kweekrichting dient hiermee dus terdege rekening gehouden te worden. We gebruiken voor de kweek van -geelschimmel- dan ook vogels met de (zachte) enkelvoudige geeltint. Bij de ivoorkweek dient het geelbezit ergens te liggen tussen het enkelvoudige en het

OVER KANARIES GESPROKEN

dubbele geel, zoals we dat graag zien bij de geel intensief.

Geel niet egaal: veelal een kwestie van voeding. Eivoer kan een oorzaak zijn. Voor een groot deel is het verstrekken van veel onkruid(zaad) de oorzaak van dit probleem. Met name in de ruiperiode zeer zuinig omspringen met zowel verse onkruiden als ook met onkruidzaden!! Een egale geeltint over het gehele lichaam is niet snel te verzeuen. Immers de vleugel- en staartpennen zijn vooral het eerste jaar lichter dan de rest van de bevedering. Keurmeesters zijn zich terdege ervan bewust wat hier mogelijk is en zullen zeker rekening hiermee houden bij het toekennen van de punten voor lipochroom. Wel zal een afwijkende vleugel- en/of staartkleur op de keurlijst worden vermeld. In het tweede jaar, als ook alle pennen in de rui worden meegenomen, zijn deze veelal beter doorgekleurd!

Geel niet zuiver – Geel niet helder, neigt naar onzuiverheid: kan een kwestie van vererving zijn; een of beide ouders zijn niet helder (oranje) van uiterlijk. Veelal is echter ook hier de voeding de oorzaak.

* Het verstrekken van kleurstimulerende middelen aan gele kanaries kan een oorzaak zijn voor een niet egale en soms niet zuivere tint.

* Een onzuivere gele tint is bij daglicht het best te onderkennen. Kunstlicht laat vaak zowel letterlijk als figuurlijk een heel ander licht schijnen op de gele kanarie.

* In de mozaïekseries met geel zien we heel vaak een wat onzuivere gele lipochroom-tint. Met name de mozaïeken zijn erg gevoelig voor kleur beïnvloedende voedingsstoffen. Mozaïek kwekers hanteren een geheel eigen voedermethode.

Rood

Een heel ander verhaal dan bij de kanarie met geel. We vragen altijd zuiver en egaal diep rood over de gehele bevedering. De opmerkingen met betrekking tot de rode

lipochroomtint op de keurbriefjes kunnen zijn; rood niet diep genoeg en/of onzuiver van kleur en/of niet egaal. Vleugel- en/of staartpennen niet voldoende doorgekleurd. Zoals we allen wel weten, wordt de (diep)rode kleur van onze kanaries veroorzaakt door het toedienen van rood stimulerende middelen uit de diverse potjes. In een eerder artikel over rode kanaries ben ik hierop uitvoerig ingegaan. Alleen een nauwkeurige toediening van de rode kleurstof kan tot een bevredigend resultaat leiden. Wel dient een kanarie het vermogen te hebben om kleurstof op te nemen. Wat de werkelijke mate van rood in onze kanaries is, kunnen we pas zien, als we tijdens de rui geen kleurstof meer verstrekken. Evenals bij de kanarie met geel lipochroom zien we natuurlijk ook bij de rode, dat de pennen het eerste jaar tijdens de jeugdruï niet vervangen worden. Ook hier is de doorkleuring in het tweede jaar soms beter.

* Bij roodfactorige kanaries in de mozaïekseries willen we geen rood in de vleugel- en staartpennen zien. Totdat deze volledig zijn uitgegroeid dus geen rode kleurstof verstrekken !!

* Om te voorkomen dat in de vlucht verloren veertjes lichter terugkomen, waardoor het uiterlijk een vlekkelig beeld geeft, dient tot aan de tentoonstelling kleurstof te worden gegeven.

Wit

De witte vogel moet over het gehele lichaam helder wit zijn. Om dit te bereiken dienen de vogels in deze kleurslag grondig gereinigd te worden. Maar ook dan blijken na een gelijke behandeling niet alle vogels even helder te zijn. In een nestje met witte vogels is, als de bevedering tot ontwikkeling komt, veelal reeds verschil te zien in helderheid. Achteraf blijken vaak de meest intensieve vogels, misschien moet ik zeggen die vogels met de kortste bevedering, de helderste exemplaren

te zijn. Op de keurlijsten staat met betrekking tot de witte lipochroom meestal: kleur niet helder wit of onzuiver. Als de kleur niet helder is, is de vogel veelal niet goed gereinigd. Ook komt het voor dat middelen zijn gebruikt, waardoor de helderheid (deels) verloren is gegaan. Spreken we over onzuiverheid, dan is het mogelijk dat de witte tint wordt beïnvloed door een andere factor, zoals bijv. de ivoorfactor. Met name bij de dominant witfactor zagen we in het verleden vogels met een grauwe sluier over de bevedering, die werd toegeschreven aan de ivoorfactor. Bij de huidige gepigmenteerden met de witte (dominante) bijkleur komen we dit verschijnsel nog regelmatig tegen.

* Bij de kweek van recessief wit speciale aandacht voor de lengte van de bevedering van beide partners, dit i.v.m. zowel de helderheid als ook met het oog op een te lange bevedering.

* Bij de dominant witte kanarie is een minimale aanslag van een vetstofkleur in de vleugelpennen vereist. Ook dit valt onder de rubriek 'lipochroom'.

De keurlijst

In alle 4 de schalen komen we de rubriek 'lipochroom' tegen.

Schaal 1: voor vetstof wit met maximaal 52 punten,

Schaal 2: voor vetstof geel, rood en mozaïek maximaal 29 punten

Schaal 3: voor pigment met de witte grondkleur maximaal 24 punten

Schaal 4: voor pigment geel, rood en mozaïek maximaal 9 punten.

Ofschoon er nog veel meer te vertellen is over 'lipochroom', wil ik het hierbij laten. Hopelijk kunt u uw voordeel ermee doen. Vragen?? Laat het gerust weten!! Wellicht vinden we een antwoord.

PIET WASSENAAR – BARNEVELD – KEURMEESTER VAN KLEURKANARIES.

DE PRAKTIJK

Bij deze zou ik weer eens aandacht willen schenken aan de beginnende liefhebber.

Deze zal toch met raad en daad moeten worden bijgestaan, als we zo iemand als gewaardeerd lid van onze bond willen overhouden.

Hoe komt iemand tot het houden van vogels?

- Hij heeft vrienden of kennissen die vogels bezitten.
- Hij heeft veel vrije tijd en zoekt een hobby.
- Hij heeft in zijn jeugd vogels gehad en zodoende sluiert de hobby nog steeds.
- Hij heeft toevallig een tentoonstelling bezocht en zijn interesse is gewekt.

e) Hij wil maar één vogel als gezelschapsdier en heeft het liefst een tamme vogel, bijvoorbeeld een parkiet of kanarie. Schaf deze dan zo jong mogelijk aan om hem tam te krijgen.

Eigenlijk is dit een verhaal op zich en kom ik hier later nog op terug. Wel is het verstandig iemand mee te nemen met verstand van zaken, als u vogels aanschaft. Zoekt u vogels voor een buitenvolière of kweekmateriaal om zelf vogels te kweken? In een buitenvolière mag er natuurlijk geen kannaal rondvliegen. Kweekmateriaal kunt u aanschaffen bij een kweker of op een vogel-

beurs. Als je er nog geen verstand van hebt, kun je het beste een kweker thuis opzoeken. Welke soort vogel of kleur u ook aanschaft, - smaken verschillen! - begin nooit met een moeilijke soort, dit is iets voor later.

Ga bij een kweker aan huis en vraag hem dan het hemd van het lijf.

- 1) Zijn de vogels gezond? Onderlichaam moet er uitzien als de binnenkant van je hand.
- 2) Is de vogel levendig?
- 3) Heeft hij een goed model en grootte etc.?
- 4) Koop als het enigszins mogelijk is geringde vogels, anders weet je in de nakweek

niets meer. En daarom moet alles worden opgeschreven. Heb je geen gegevens, dan valt er ook niets op te schrijven.

In de PRAKTIJK is het nog altijd zo dat er voor een man meer betaald wordt dan voor een pop. hoewel deze toch het meeste werk doet in de kweek. En het is ook nog eens zo dat een vogel een vogel is. Neem je uiteindelijk wat vogels mee naar huis, plaats ze dan niet direct bij andere vogels, maar zet ze apart. Ze kunnen de eerste dagen goed gebruik maken van de voerbak en het water, terwijl ze zich anders aan de andere vogels moeten aanpassen die de eerste rechten hebben. En is er een vogel ziek, dan kun je altijd nog ingrijpen, voordat zo'n vogel je hele hok besmet. Dit komt gelukkig maar zelden voor.

Ook is het goed te weten wat de vorige eigenaar aan voer verstrekte. Zo kun je dan in eigen tempo de vogels laten omschakelen op je eigen voer.

Verder moet je weten hoeveel lichturen de vogels bij de vorige eigenaar hadden en of de vogels binnen of buiten zaten. Heb je zelf meer lichturen dan is er geen probleem. Bij minder lichturen bestaat de kans dat de vogels in de rui vallen en kun je het kweken voorlopig vergeten. In een ander hoofdstuk zullen we het hebben over vogelverblijf, kweekkooien etc.

TEKST: J. M. DONVERS
BUCHTEN-BORN

KANARIEZANG EN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Bij het eerste onderzoek van Metfessel in 1935 kon worden aangetoond dat kanariemannen, die men vanaf het afzetten apart in geluiddichte kooien op zang liet komen, toch kanariezing gingen voortbrengen.

Kanariezing moet dus een erfelijke basis hebben. Echter kanariezing en kanariezing is twee. Over de kwaliteit van de gezongen toeren wordt in het onderzoek niets meegedeeld.

Om te laten vaststellen welke toeren de vogels gezongen hebben, moest de geleerde een keurmeester inschakelen. Begrijpelijk voor die tijd, maar niet echt wetenschappelijk. De groep onderzochte vogels - 10 stuks - zongen in totaal vrijwel het gehele harzer-repertoire. Dat blijf ik nog altijd vreemd vinden, maar de vraag of de zang in het algemeen aangeboren of aangeleerd is kon beantwoord worden. Kanariezing is aangeboren!!!!

Ik heb zelf eens een jong met de voedspruit groot gebracht. Het werd op een leeftijd van 11 dagen gescheiden van de andere vogels in de huiskamer grootgebracht. Het bleek een mannetje te zijn. Hij bracht het complete harzerlied. De kwaliteit was van behoorlijk niveau, in elk geval niet echt slecht. Er valt niet aan te twifelen: kanariezing is aangeboren.

In het tweede onderzoek - Poulsen 1959 - wordt de aandacht meer gericht op het leren zingen van de kanarie. Metfessel had immers al geconstateerd dat kanaries onder bepaalde omstandigheden hun zanggedrag

(= het zingen) wijzigden op stimulansen van buitenaf. Of van kunstmatig voortgebrachte geluiden, die daarop leken. Je zou kanaries iets kunnen aanleren als je de juiste omstandigheden kent en het juiste geluid weet te produceren. Poulsen stelt het volgende vast:

1. Kanariemannen die niet verwant zijn en die te samen worden gehouden ontwikkelen. Een uniforme zang. Er is dus beïnvloeding in de zangontwikkeling.
2. Kanaries geplaatst in de Universteits-voliere waarin meer dan 300 soorten vogels!! brachten toch de normale kanariezing voort. De zang van de edelzanger en van de putterbastaard waren de enige uitzondering. Kanaries zijn dus niet gek. Ze gaan niets zingen waardoor ze niet meer als soortgenoot herkend worden. Ze zich dan plaatsen buitenspel bij de vrouwtjes.
3. Een jonge kanarieman die geen kanariezing te horen kreeg, maar wel de eerste maanden was blootgesteld aan de zang

van een mozambiëks voegde later nabootsingen van deze zang toe aan zijn latere zang. Hier moet vooral het accent gelegd worden op die eerste levensmaanden. De gevoelige periode voor deze vorm van leren omvat de eerste twee levensmaanden. De kanarie heeft niet alleen de erfelijke aanleg (innerlijk), maar hij kan ook blijkbaar iets leren (van buitenaf).

We kunnen al zo'n beetje raden wat het volgende onderzoek zal zijn namelijk: wat kan hij leren? Wanneer kan hij iets leren? Hoe gaat dat leren precies in zijn werk?

Dat komen we te weten in het derde onderzoek van Mary Sue Waser en Peter Marler in 1977. Deze onderzoekers beschikken over geavanceerde apparatuur. Zij gebruiken niet de toernamen maar zetten het gezang om in sonogram waardoor het mogelijk wordt zangstructuren tot in de kleinste bijzonderheden met elkaar te vergelijken. Zij kunnen aantonen:

- Dat het gezang van jonge mannen, die

OVER KANARIES GESPROKEN

de vader als leermeester hebben zeer veel overeenkomst heeft met het gezang van de vader. En misschien denkt de lezer al, wat je erin fokt komt er vanzelf uit. Te snel geconcludeerd. Er zit nog iets anders achter.

- Dat willekeurig gekozen vogels, die dezelfde voorzang hadden genoten een veel lagere zanggelijkheid hadden.
- Dat kanaries ook veel leerden van opgenomen zang op de bandrecorder.
- Dat verwante mannetjes zich erop toelagden de zang van elkaar te leren.
- Dat de bijzonderheden van de lettergrepenstructuur, zoals in het onderzoek beschreven, niet genetisch worden doorgegeven van vader op zoon.

Op dit laatste punt wil ik iets dieper ingaan. Ik probeer de wetenschappelijke formulering van punt 5 in gewone kwekerstaal weer te geven. Ik kies als voorbeeld de holrollen. De jonge man erft het vermogen om ook een holrol voort te brengen. Nou zijn er diepe en lichte holrollen. U kent dat wel, holrol op de u, op de o, op de oe, maar daarnaast kennen we recht hol, gebogen hol, dalend en stijgend hol, vocaalhol, koelerend en sproedelend hol. Dat alles is te verstaan onder lettergrepenstructuur.

Nog eens netjes op een rijtje. De jonge man erft de holrol, beter gezegd hij erft het vermogen om een holrol voort te brengen. En uit de eerste onderzoeken bleek, dat hij die dan ook voortbrengt, zelfs als hij in een

geluiddichte kooi geheel afgezonderd wordt groot gebracht. Nu moet ik toch even vooruitlopen op recenter onderzoek, om duidelijk te maken wat er precies bedoeld wordt met de lettergrepenstructuur zoals in het onderzoek beschreven. Een rechte holrol wordt in zo'n sonogram met een bepaald tekeningje weergegeven. De vocaal holrol of de gebogen holrol wordt ook met een tekeningje weer gegeven, maar die tekeningjes moeten natuurlijk ook verschil te zien geven en dat doen ze ook. Het zijn als het ware de kleine versierinkjes aan de holrol en die kleine versierinkjes zijn de kwaliteitsbepalers voor de wedstrijden. Men heeft namelijk ontdekt dat de kanarie net als de mens een gevoelige periode heeft waarin het leren heel snel plaats vindt. De kanarie kan in zijn zanggeheugen op de leeftijd tot 60 dagen het gehoorde vastleggen voordat hijzelf gaat studeren. Dat studeren is niets anders dan alsmaar proberen datgene wat in zijn zanggeheugen ligt opgeslagen na te bootsen. Dit kan hij blijven oefenen tot hij seksueel volwassen is. Er zijn dus naast de erfelijke aanleg ook nog een heleboel andere zang beïnvloedingen en die vallen allemaal onder 'het leren zingen'.

Wij kwekers houden wel enigszins rekening met die buiten de erfelijkheid vallende beïnvloedingen. We zetten immers de broers en halfbroers naast elkaar in de zangkast. We halen de schreeuwers in prutsers uit de zangkast. En was onze prima zingende aan-

gekochte fokman ten tijde van de paringen nog steeds een prima zanger? Was onze overjarige fokman nog steeds een prima zanger? De erfelijke basis kan best wel in orde zijn geweest. Wij weten niet welke schade de nateelt reeds oploopt in de prille leeftijd van de eerste 2 levensmaanden. De jonge man hoeft slechts 10 tot 20 maal een zanggeluid gehoord te hebben in zijn gevoelige periode. Dat kan hij dan maandenlang in zijn zanggeheugen opslaan en dat proberen na te bootsen. En dat gaat hij doen.

De kanarie zit zo in elkaar dat hij zelfs in staat is een onderscheid te maken tussen de soorteigen zang en de soortvreemde zang. Ik zeg het niet wetenschappelijk maar er zit iets in dat vogeltje waardoor het de soorteigen zang de voorkeur geeft boven de soortvreemde zang. Logisch maar toch wonderlijk. Wanneer hij namelijk de soortvreemde zang zou overnemen dan heeft hij geen sjans bij de vrouwtjes. Met zijn soortvreemde zang kan hij geen kanariewijfjes imponeren, en hij zingt toch juist om onder andere de wijfjes te imponeren. Toch prachtig hoe moeder natuur haar zaakjes geregeld heeft.

TEKST: P. BARAKERS.

(enigszins aangepast en met welwillende toestemming van bovenstaande auteur overgenomen uit het blad van de ZSH, december 2003). H.Ruiter

KALENDER 2003 JUNI • Nepal Roodmus

FOTO: CEES SCHOLZ

Carpodacus nipalensis

Van de Nepal roodmus zijn enkele rassen bekend: *C.n. nipalensis* uit het centrale Himalayagebied en Noord Assam, *C.n. kangrae* uit West Himalaya en de *C.n. intensicolor* uit Sikang, West China en Noord Birma.

Op de foto zien we het mannetje afgebeeld. Het popje is donkerbruin tegen mat zwart aan, met een onopvallende bestreping.

's Winters leven ze in gebieden op hoogten tot 2600 meter, in het voorjaar en zomer in de rododendron- en dennenwouden, maar ook op rotsachtige hellingen waar alleen de vele soorten onkruiden welig tieren, tot op een hoogte van bijna 4000 meter. Het is een vrij schuwe vogel die leeft van bloemknoppen, loten en zaden, maar ook van nectar van de rododendrons. De komvormige nesten vinden we aan de voet van struiken en in rotsholten. Roodmussen zijn in de volière geen onaantrekkelijke vogels, die het best tot hun recht komen in een rijk beplant verblijf waarin ze zich het meest op hun gemak voelen.

Het voedsel dient te bestaan uit een goede mengeling kanariezaden, aangevuld met gras – en onkruidzaden. Tijdens de broedtijd en daarna in mindere mate, is een rijke aanvulling van levend voer zoals meel – en buffalowormen, pinky', e.d. gewenst. Het zachtvoer moet dus niet alleen uit eivoer bestaan, maar ook is vruchten – en insectenpaté aan te bevelen.

Roodmus popjes weten soms op een geraffineerde manier de mannetjes te verleiden. In een in elkaar gedrongen houding, met fladderende vleugels en trillende staart, laten ze zachte lieflijke geluidjes horen en ze houden dat net zo lang vol tot het mannetje dansend om haar heen springt en uiteindelijk tot paring overgaat.

Het legsel bestaat uit 3 – 5 eitjes die alleen door het popje bebroedt worden. Beide oudervogels voeden de jongen op en als de pop aan een volgend legsel begint neemt de man alleen die taak op zich. Als de jongen na 14 dagen het nest verlaten, gelijken ze meest op de volwassen pop. Pas na de jeugdruï zien we wat mannen en popjes zijn.

DOOR: GER ESSENBERG.

Gouldamadine een probleemvogel?

Ik wil eens vertellen over mijn ervaringen met de kweek van de Gouldamadine. Allereerst wil ik mededelen dat het helemaal niet nodig is om de hulp van meewtjes erbij te gaan halen. Meestal wordt er bij het kweken van Gouldamadines en andere prachtvinken gezegd: "Geduld is een schone zaak".

Bij mij was dat er wel, alleen niet bij de Goulds. Dat wordt u duidelijk na het lezen van mijn kweekverslag. Eerst een stukje over de manier waarop de vogels gehuisvest zijn. Ik heb op mijn kamer een volière gebouwd en net als bij de meeste kwekers ben ook ik erg klein begonnen met een koppel zebra-vinken. Naarmate ik ouder werd, werd ook mijn volière groter en ben ik overgestapt op Gouldamadines, waarbij het kweken moeilijker zou gaan en een grotere uitdaging was. De volière is nu momenteel 1.80 cm bij 70 cm breed, aangezien mijn kamer niet groter is. Ik heb in de volière nu 3 mannen en 2 poppen, waarvan 1 koppel er pas 2 maanden (nu ik dit schrijf aug. 2002) zit. Daarover zo meer. Verder hangt er aan de muur een kweekkooi van 80 x 35 x 30 cm.

Met een koppel roodkoppen erin. Maar nu het bijzondere wat ik heb meegemaakt met het koppel waarover ik het juist had en dat net 2 maanden in de volière zat. Ik wilde al een paar maanden een koppel zwartkop witborsten hebben, maar helaas kon ik er niet aankomen. Ik vroeg het aan veel kwekers hier uit de buurt of die niet iemand kenden, maar tevergeefs. Na lang zoeken kwam ik uiteindelijk bij een goede bekende kweker terecht. De uitdrukking "de aanhouder wint" ging bij mij in vervulling. Ik maakte een afspraak om te komen kijken en het was inderdaad een heel mooi koppel. Nadenken hoefde ik natuurlijk niet lang, want het was ten eerste natuurbroed en ze waren al helemaal op volle kleur en in goede conditie; dus ik kocht ze. De pop was van eind 2001 en de man van begin 2002.

Eenmaal thuisgekomen heb ik ze in een al klaargemaakt hokje gedaan (80x30x30cm) waarin ze 3 weken hebben gezeten. Ik weet dat de periode voordat je ze bij de andere vogels mag doen langer moet zijn, maar alles ging zo goed dat ik het risico heb genomen. Ik had geluk, alles ging goed, zelfs zo goed dat ik dit een verhaal waard vond. Ik deed ze op 4-7-02 bij de andere vogels in de volière en zag dat deze geen problemen maakten. Intussen hingen er al nestkastjes voor de andere bewoners die hierin al redelijk genesteld hadden, maar er was nog geen

pop die broedrijp was dus nog niets bijzonders. Het koppel dat ik erbij deed, paste zich zeer snel aan. Ik merkte regelmatig op dat de man die ik al had, voor het "nieuwe popje" stond te dansen. Ook ging het popje regelmatig het nestkastje in, waar ik al een klein kommetje van kokosvezel en sisal had gevormd. Tot mijn grote verbazing zag ik na 10 dagen (14-7-02) een eitje in het hoogste nestkastje liggen, alleen het lag op de kale bodem. Ze hadden alles opzij gegooid en op het hout een eitje gelegd.

Zelf heb ik er wat kokosvezel onder gelegd. Wat mij wel opviel in vergelijking met het andere koppel, was dat de pop vanaf het eerste ei het nest niet alleen liet; ging ze eraf dan nam de man het over en andersom ook. Toch vond ik het wel vreemd: na 10 dagen al eitjes en zo'n jonge pop. Ik zag het somber in en dacht dat het allemaal wel onbevrucht zou zijn. Na 5 dagen ging de pop over tot broeden, en na 8 dagen heb ik

Ze hadden alles opzij gegooid en op het hout een eitje gelegd.

eens een nestcontrole gehouden om te kijken of alles goed ging. Er lagen nu 6 eitjes in (ook nog steeds op het gemaakte nestje) en na het schouwen kon ik vaststellen dat er 4 van de 6 bevrucht waren. Ik was natuurlijk reuze blij hiermee. Toch zat ik ook alweer na te denken over wat er nu weer fout kon gaan. Ik had al zoveel verhalen gehoord over Goulds die hun eitjes uit het nest gooiden of de jongen als de eieren net uitgekomen waren. En ook dacht ik nog aan het niet of weinig bouwen van het nest. Het andere koppel had ondertussen ook eitjes gelegd.

Omdat het vorige nest van dat koppel onbevrucht was, besloot ik de eieren om te ruilen. Maar na een week bleek dat hun eitjes wel bevrucht waren. Ik had dus te impulsief gehandeld en ruidde ze met alle risico's van dien weer om, zodat ze beide hun eigen eitjes weer terug hadden.

Het is gelukkig goed gegaan ondanks mijn te snelle actie. Alles verliep voorspoedig en na 2 weken kwamen de eitjes uit (2-8-02). Ook dit ging allemaal zeer makkelijk. De ouders voerden beide goed en de jongen groeiden snel. Na een week heb ik alles geringd met een 2,7 mm ring. Ik had hiervoor gekozen, omdat ik nog nooit geringd had en maar een wat grotere ringmaat genomen had zodat het wat makkelijker zou gaan. Na ongeveer 2,5 week gebeurde er iets waarop ik nu niet meer had gerekend: de ene man was in het nest gekropen en had 2 van de 4 jongen de kopjes aangepikt, tot bloedens toe. Ik heb de man er meteen uit gehaald en apart gezet. Gelukkig had ik het gezien. Wie weet als ik het niet had gezien er bleven nu dus nog 2 koppels over. Na stipt 3 weken kwamen de jongen een voor een het nestkastje uit. Ze sprongen met een hoop aanmoediging van de ouders die luid stonden te piepen, het kastje uit, en ploften op de grond neer. Ik heb met verbazing staan kijken hoe snel deze kleine wezentjes konden vliegen. Ze klommen langs de tralies omhoog en zaten binnen het uur al op de stok bovenin de volière. Ook in de avond gingen de jongen niet meer het nestje in. Ze bleven dicht tegen elkaar aan op de stok zitten. Al vrij snel aten ze ook eivoer en zaad mee. Tot op heden weet ik nog niet wat voor kleuren het gaan worden, wel weet ik al zeker dat er een man tussen zit. Hij doet verwoede pogingen om een liedje te brouwen. Ik wil in december proberen aan de tentoonstelling mee te doen, als ze al op kleur zijn gekomen. Met dit verhaal heb ik geprobeerd te vertellen dat Gouldamadines helemaal geen probleemvogels zijn.

Ik zelf heb ook een aantal handelingen verricht die overbodig zijn geweest, maar dat alles zo voorspoedig is gelopen, is voor mij ook een klein wonderje geweest als je bedenkt dat dit mijn allereerste ervaring met de kweek is geweest. Succes met de kweek van uw vogels.

Reacties hierop?

Mail: mariushilgersom@hetnet.nl

TEKST: MARIUS HILGERSON

DOSSIER:

Opalinefactor bij de *Agapornis roseicollis*

Enkele jaren geleden kregen we uit Michigan, Amerika het bericht van het ontstaan een nieuwe mutatie bij de *roseicollis* nl. de opaline.

Het was in begin 1997 dat uit een koppeltje lichtgroen/ino x donkergroen een jong met een afwijkende kleur geboren werd. Omdat er in meerdere broedronden van dat koppel dezelfde 'anders gekleurde' jongen werden aangetroffen, kon men er zeker van zijn dat het hier niet om een modificatie ging, maar wel van een mutatie. Na een goed jaar studie kwam het TC van de ALBS tot de conclusie dat het hier om de opaline mutatie gaat.

Beschrijving van de opaline:

Het eerste wat opvalt bij deze mutatie is de vorm van het masker. Waar we normaal zien dat het rode masker bij de *roseicollis* zich situeert op de bovenborst, wangen en voorhoofd, zien we nu dat de rode kleur zich ook uitstrekt over het achterhoofd en vormt zo een volledig rode kruin en achterhoofd. Door het feit dat ook het achterhoofd rood is valt de grijze oorvlek iets meer op. Normaal zit die ongeveer net tussen het rode maskerkleur en het groene achterhoofd en valt daardoor niet altijd op. De algemene lichaamskleur is iets lichter groen dan dat we normaal zien bij de wildvorm. De slagpennen lijken ook iets bleker. De stuit toont niet de blauwe kleur van de normale wildvorm *roseicollis*, maar heeft bijna dezelfde kleur als de rest van het lichaam. Er blijft evenwel een spoortje reflecterend groen achter, iets dat er op duidt dat de blauwe kleur niet 100% verdwenen is. De staartveren zijn overwegend rood en hebben een lichtgroene rand aan de buitenkant en op de punt van de staart. De donkere dwarsband die bij de wildkleur wordt aangetroffen is compleet verdwenen. Poten, nagels en snavel blijven ongewijzigd van kleur.

Wat is opaline?

Om het simpel uit te leggen kunnen we stellen dat opaline een geslachtsgebonden recessieve mutatie is die zorgt voor een herverdeling van de aanwezige kleurstoffen. Het eerste verschijnsel 'opaline' werd waargenomen bij de *grasparkieten*. Deze werd voor het eerst opgemerkt in 1933 in de wildbaan in Australië. Bij deze *grasparkieten* zien we net als bij de *roseicollis* een her-

structurering van de aanwezige kleurstoffen: eumelanine en psittacine. Bij de *roseicollis* deze is de herverdeling van de kleurstoffen heel duidelijk te zien. Zo hebben we op het achterhoofd een toename van de rode psittacine en een reductie van het aanwezige eumelanine. Op stuit krijgen we toename van gele psittacine waardoor niet de normaal blauwe kleur verschijnt, maar wel groene kleur. Op de staartveren hebben we terug een toename van rode psittacine en een reductie van het aanwezige eumelanine. De naam opaline was hier inderdaad terecht gekozen. Toch waren er enkele mensen die hun reserves hadden bij de naam opaline, want wat deze *roseicollis* wel niet hebben, in vergelijking met de *grasparkieten*, is een omgekeerde vleugelspiegel. Maar dat is logisch te verklaren: bij de wildvorm *grasparkieten* is deze vleugelspiegel aan de onderkant van de vleugels steeds aanwezig en bij de opaline *grasparkiet* ligt deze dan omgekeerd. Bij *roseicollis* kan dit moeilijk gebeuren aangezien bij de wildvorm *roseicollis* er ook geen vleugelspiegel is.

Opaline *roseicollis* is België en Nederland

Amerika zou Amerika niet zijn mochten ze er geen commerciële show van gemaakt hebben. Via internet werden de eerste foto's verspreid van deze mutanten. Uiteindelijk werden dan de eerste opaline *roseicollis* in Amerika door Edwin Vloeberghen gekocht en naar België gebracht. De eerste kweekresultaten hier lieten dan ook niet lang op zich wachten.

Verleden jaar tijdens de BVA agaporniden-dag, was er echter één van de aanwezigen die vertelde dat zijn vriend elk jaar minsten een vrij eigenaardige *roseicollis* kweekte. De vogels waren veel roder dan de normale *roseicollis*, maar niet groen op het lichaam, ze waren eerder geel. Een naam kon hij er niet op plakken. Aangezien de kweker ze zelf niet zo mooi vond en dacht dat het hier om een gewone 'afwijking' ging, werden deze telkens op een of ander beurs verkocht. Nu had hij terug zo één vogel te koop. Één van onze aanwezige leden leek wel geïnteresseerd en kocht de dag erop de 'rare' vogel,

een pop, en gelijktijdig een man uit dezelfde stam. Volgens de kweker de laatste die hij had uit deze bloedlijn. Enkele dagen daarna belde de nieuwe eigenaar mij met het verhaal dat hij misschien een opaline *roseicollis* gekocht had, maar zeker was hij er niet van. Ik stelde dan maar voor om gewoon even langs te komen met de vogel. En wat bleek tot mijn verbazing: het was inderdaad een opaline pallid vogel. De dag erop heb ik dan met de kweker contact opgenomen en die bevestigde mij dat hij minstens al 8 jaar lang, elk jaar toch één van die 'te rode vogels' kweekte. Hij had nooit de link gelegd met de opaline. Een duidelijk bewijs dat deze opaline mutanten toch al geruime tijd, al dan niet zichtbaar, aanwezig zijn in België. Aangezien er bijna geen export naar Amerika was, maar in de jaren '80 wel verschillende oranjemaskers van Amerika naar België kwamen, laat ons vermoeden, dat deze opaline mutatie misschien via split mannen op die manier hier geraakt is. Maar zekerheid zullen we daar nooit over hebben.

Feit is dat we meermaals al gezien hebben dat bepaalde mutanten vrijwel gelijktijdig ergens opgemerkt worden. De verklaring daarvoor is simpel: een liefhebber kweekt een afwijkende vorm en ziet niet meteen dat hij met iets nieuws te maken heeft. De vogels worden simpelweg doorverkocht als zijnde 'niet mooi'. Uiteindelijk weet er dan toch iemand een verklaring aan te geven en eens er publiciteit rond gemaakt wordt begint iedereen aandacht te besteden aan deze vormen en worden deze dan toch opgemerkt. Ik ben er zeker van dat zo al verschillende waardevolle mutaties verloren gegaan zijn.

Vererving

Opaline vererft geslachtsgebonden recessief, dat betekent dat poppen niet kunnen split zijn voor opaline. Maar dat betekent ook wat wanneer we deze opaline willen combineren met andere geslachtsgebonden mutaties (lees mutaties op het x chromosoom en dat zijn bij de *roseicollis* cinnamon, pallid en ino) we een crossing-over nodig hebben. De opaline pallid vogels zijn er

reeds en sinds kort slaagde André van der Voorn uit Nederland erin om een jonge opaline lutino roseicollis te kweken. Inkweken in recessieve kleurslagen is iets gemakkelijker omdat daar geen crossing-over voor nodig is. Zo heeft Edwin Vloeberghen al opaline oranjemasker olijfgroene vogels, zeegroene en komen de eerste bleekmaskers, al of niet met donkerfactor of/en violetfactor, binnenkort eraan. U ziet het, een nieuw gamma van kleurenpracht meldt zich. Een uitdaging voor elke liefhebber.

Kweken met opaline vogels

Er kan niet gesteld worden dat deze opaline vogels zwakke mutanten zijn. Bij niemand van de kwekers heeft men kunnen vaststellen dat deze mutanten letaal of te zwak zouden zijn. Het beste is evenwel om in beginfase de opaline vogels, liefst te verparen met grote roseicollis. De bloedlijnen zoveel mogelijk uit elkaar halen en steeds vreemd bloed inkweken is hier de boodschap. Belangrijk is zoals steeds dat we goede forse vogels krijgen.

Reeds van bij het kippen van de jongen kunnen we zien dat de donsbevedering ietsje lichter van kleur is dan de gewone wildvorm roseicollis. Tussen de acht en de twaalf dagen ontwikkelt zich dan een dikkere, tweede donslaag en die is dan meer geelachtig. Bij het verschijnen van de uiteindelijke donsbevedering ziet men dan al vrij vlug de rode veertjes op het achterhoofd en wat zeker opvalt zijn de helder rood oranje staartveren en het ontbreken van de blauwe kleur op de stuit.

Enkele kweekuitkomsten: (mannen worden eerst vermeld)

Opaline lichtgroen x lichtgroen:
lichtgroen/opaline mannen
opaline lichtgroen poppen
Lichtgroen x opaline lichtgroen:
lichtgroen/opaline mannen
lichtgroen poppen
Lichtgroen/opaline x lichtgroen:
lichtgroen mannen
lichtgroen/opaline mannen
lichtgroen poppen
opaline lichtgroen poppen
Lichtgroen/opaline x opaline lichtgroen:
lichtgroen/opaline mannen
opaline lichtgroen mannen
lichtgroen poppen
opaline lichtgroen poppen
Opaline lichtgroen x donkergroen:
lichtgroen/opaline mannen
donkergroen/opaline mannen
opaline lichtgroen poppen
opaline donkergroen poppen
Opaline donkergroen x donkergroen:
lichtgroen/opaline mannen
donkergroen/opaline mannen
olijfgroen/opaline mannen

opaline lichtgroen poppen
opaline donkergroen poppen
opaline olijfgroen poppen
Opaline lichtgroen x olijfgroen:
donkergroen/opaline mannen
opaline donkergroen poppen

Combinaties met oranjemasker:

Opaline lichtgroen x oranjemasker lichtgroen:
lichtgroen / opaline + oranjemasker mannen
opaline lichtgroen/oranjemasker poppen
Oranjemasker lichtgroen x opaline lichtgroen:
lichtgroen / opaline + oranjemasker mannen
lichtgroen / oranjemasker poppen
Lichtgroen/opaline + oranjemasker x oranjemasker lichtgroen:
Lichtgroen/oranjemasker mannen
Lichtgroen/oranjemasker + opaline mannen
Lichtgroen oranjemasker mannen
Lichtgroen oranjemasker/opaline mannen
Lichtgroen/oranjemasker poppen
Opaline lichtgroen/oranjemasker poppen
Oranjemasker lichtgroen poppen
Oranjemasker opaline lichtgroen poppen
Lichtgroen/opaline + oranjemasker x oranjemasker opaline lichtgroen:
Lichtgroen/oranjemasker + opaline mannen
Oranjemasker lichtgroen/opaline mannen
Opaline lichtgroen/oranjemasker mannen
Oranjemasker opaline lichtgroen mannen
Lichtgroen/oranjemasker poppen
Oranjemasker lichtgroen poppen
Opaline lichtgroen/oranjemasker poppen
Oranjemasker opaline lichtgroen poppen
Oranjemasker lichtgroen/opaline x oranjemasker opaline lichtgroen:
Oranjemasker lichtgroen/opaline mannen
Oranjemasker opaline lichtgroen mannen
Oranjemasker lichtgroen poppen
Oranjemasker opaline lichtgroen poppen

Combinatie met zeegroen:

Opaline lichtgroen x lichtzeegroen:
lichtgroen/zeegroen + opaline mannen
opaline lichtgroen/zeegroen poppen
Lichtgroen/zeegroen + opaline x opaline/zeegroen:
Lichtgroen/opaline mannen
Opaline lichtgroen mannen
Opaline lichtgroen/zeegroen mannen
Lichtgroen/zeegroen + opaline mannen
lichtzeegroen/opaline mannen

Opaline lichtzeegroen mannen
Lichtgroen poppen
Opaline lichtgroen poppen
Lichtgroen/zeegroen poppen
Opaline/zeegroen poppen
Lichtzeegroen poppen
Opaline lichtzeegroen poppen
Opaline lichtzeegroen x lichtzeegroen:
Opaline lichtzeegroen poppen
Lichtzeegroen/opaline mannen
Lichtzeegroen/opaline x opaline lichtzeegroen:
Opaline lichtzeegroen poppen
Opaline lichtzeegroen mannen
Lichtzeegroen poppen
Lichtzeegroen/opaline mannen

Combinaties met bleekmasker:

Opaline lichtgroen x bleekmasker:
lichtgroen/bleekmasker + opaline mannen
opaline lichtgroen /bleekmasker poppen
Lichtgroen/bleekmasker + opaline x opaline/bleekmasker:
Lichtgroen/opaline mannen
Opaline lichtgroen mannen
Opaline lichtgroen/bleekmasker mannen
Lichtgroen/bleekmasker + opaline mannen
Bleekmasker/opaline mannen
Opaline bleekmasker mannen
Lichtgroen poppen
Opaline lichtgroen poppen
Lichtgroen/bleekmasker poppen
Opaline lichtgroen/bleekmasker poppen
Bleekmasker poppen
Opaline bleekmasker poppen
Opaline bleekmasker x Bleekmasker:
Opaline bleekmasker poppen
Bleekmasker/opaline mannen
Bleekmasker/Opaline x Opaline Bleekmasker:
Opaline bleekmasker poppen
Opaline bleekmasker mannen
Bleekmasker poppen
Bleekmasker/opaline mannen

U ziet er zijn tal van mogelijkheden. Dan hebben we nog geen melding gemaakt van combinaties met pastel gezoomd, fallow, overgoten enz. We kunnen gerust stellen dat met de komst van de opaline er terug een nieuwe waaijer van mogelijkheden ontstaan is bij de roseicollis. Verder ook een duidelijk bewijs dat de evolutie nog steeds verder gaat en we nog lang niet aan het einde van de mogelijke mutaties zijn bij de agaporniden. Bedenk wat bij de grasparkieten mogelijk is, is in principe bij alle andere parkiet- en papegaaiachtige mogelijk. Met andere woorden: 'you ain't seen nothing yet!'

Succes ermee.

TEKST EN FOTO'S: DIRK VAN DEN ABEELE
WWW.ACAPORNIS.BE
E-MAIL: DIRK@ACAPORNIS.BE
BESCHIKBAAR VOOR SPREEKBEURTEN OVER:
• ACAPORNIDEN
• VEEDSTRUCTUUR EN ERFELIJKHEID
BIJ ACAPORNIDEN

Eng: African Mourning Dove, Angola Dove, Niger Mourning Dove, Mourning Collared Dove, Mourning Dove, Deceptive Turtle Dove, Deceptive Dove, Dongola Dove, Deceptive Ring Dove, White Bellied Turtle Dove, Bocage Turtle Dove, Lesser Red-eyed Turtle Dove, Angola Collared Dove,
 Dui: Trillertaube, Angola Lachtaube, Sudan-Trauertauben Angolatau, Angolatau, Brillenlachtaube, Abessinische Turteltaube
 Z.Afr: Klein rooioogtortelduif, Witpenstortelduif
 Fra: Tourterelle pleureuse
 Spa: Tortola Enganosa

De naam *decipiens* stamt af van het Latijnse woord *decipio* wat zoveel betekent als misleiden. Dit omdat ze werd verwisseld met de Turkse tortelduif (*S. decacocto*).

Het Engelse woord mourning dat in veel namen wordt gebruikt, is een fantasierijke referentie aan het geluid dat gemaakt wordt. Buiten Afrika wordt de naam Mourning Dove gebruikt voor de Carolinafoerduif: *Zenaida macroura*.

Taxonomy

Turtur decipiens, Hartlaub en Finsch 1870
 Dongala, Noord-Sudan, Nauw verwant met de roodoogtortelduif, *Streptopelia semitorquata*, Ook verwant met de Turkse tortelduif, *Streptopelia decacocto*, de Noord-Afrikaanse tortelduif, *Streptopelia roseogrisea*, de wijnrode tortelduif, *Streptopelia vinacea* en de Kaapse tortelduif, *Streptopelia capicola*.
Streptopelia fulvopectoralis die alleen van een enkel juveniel exemplaar bekend is, is in deze soort opgenomen.

Volgens H.B.W. en The Birds of Africa zijn er 6 ondersoorten, *S.d. griseiventris* en *S.d. permista* worden hierin niet meer beschreven.

Beschrijving

Het is een grote tortelduif die opvalt door een grijs gezicht, lichte oogkleur en een

Treurertortelduif

Streptopelia decipiens

rode orbitaaring. De nek, hals en borst zijn wijnrood, naar de buik toe overlopend in grijs of wit, een zwarte ring met een witte bovenrand deelt de nek van de mantel, de keel is lichtgrijs tot vuilwit. Mantel, rug en staart- en vleugeldekveren zijn zandbruin, de flanken en de onderstaartdekveren zijn grijs, de laatste kunnen ook witte punten hebben afhankelijk van de ondersoort. De staart is in het midden grijs-zandbruin, naar het midden toe lichter wordend met witte punten, de buitenste staartpennen zijn grijsbruin met brede witte punten, de onderzijde is voor 2/3 deel zwart, de rest van de staart is wit met een grijze waas.

De snavel is zwart, poten donkerrood, de oogkleur varieert van rood tot oranje met een gelige ring.

Beide geslachten zijn gelijk van kleur, jonge exemplaren zijn bruiner dan de ouders en hebben buff-kleurige zomen langs de vleugeldekveren. Lengte 28-31 cm.

Ondersoorten en verspreiding
S.d. shelleyi (Salvadori 1893) - is groter dan de nominaatvorm en op de bovenzijde donkerder, de borst is donkerder wijnrood, en de onderstaartdekveren zijn donkergrijs. Komt voor van Mauritanië, Senegal en Gambia tot Zuid-Niger en Centraal-Nigeria.

S.d. logonensis (Reichenow 1921) - is op de borst grijzer met een donkerder kop en rug dan *S.d. shelleyi*. Komt voor vanaf het Chadmeer, oostwaarts tot Zuid-Sudan, Noordoost- en Oost-Zaire en West- en Noord-Uganda.

S.d. decipiens (Hartlaub en Finsch 1870) - beschrijving zie boven. Verspreidingsgebied strekt zich uit over Sudan, Noord- en Centraal-Ethiopië, en Noordwest-Somalie.

S.d. elegans (Zedlitz 1913) - is bleker dan *S.d. perspicillata* met het wit van de buik uitlopend tot de onderborst en de onderstaartdekveren. Leeft in Zuid-Ethiopië, Zuid-Somalie en Noord- en Oost-Kenia.

S.d. perspicillata (Fischer en Reichenow 1884) - lijkt op de nominaatvorm, maar is kleiner en heeft een witte buik, onderstaartdekveren en flanken. De oogkleur is bleek geel. Het verspreidingsgebied strekt zich uit van West-Kenia tot Centraal-Tanzania.

S.d. ambigua (Bocage 1877) - lijkt op de nominaatvorm, maar heeft in het midden van de buik een witte vlek en de onder-

staartdekveren zijn grijs met een witte rand. De iris is geel. Hij komt voor in Oost-Angola, Zuidoost-Zaire, Zambia en Malawi tot de rivieren de Limpopo en de Zambezi met aangrenzende laaglanden.

Biotoop en voedsel

De treurtortelduif is een standvogel, die wijdverspreid is in droog tropisch Afrika. Hij is vaak te vinden in de nabijheid van stromend water waarbij ze de voorkeur geven aan de altijd groene oevervegetatie, de aangrenzende dichte struikacaciabossen, mangroven, dorpjes en cultuurgrond, tot maximaal 10 km verwijderd van oppervlaktewater. Meestal zie je ze in grote bomen zoals *Acacia albida* of in palmen zoals *Borassus* en *Hyphaene* en in dichte inheemse en exotische bomen, tot een hoogte van 1400 m in Oost-Afrika tot 2000 m in Ethiopië. Ze foerageren grotendeels op of in de nabijheid van open grond, alleen of in kleine groepen van 25 tot 30 exemplaren, vaak in gezelschap van andere duiven. Het voedsel bestaat o.a. uit granen, graszaden, (vooral *Panicum laetum* en *Dactyloctenium aegyptium*), bessen, vliegende termieten en in droge jaren knollen en peulvruchten, maar ook uit zaden die uit de halmen worden geplukt (o.a. Sorghum). In Senegal en Gambia zijn in totaal 49 zaden en vruchten geïdentificeerd die als voedsel dienen zoals *Colocynthis*, *Arachis*, *Vigna*, *Cocculus pendulus*, *Maytenus senegalensis* en *Salvadorea persica*. Het zijn tamme duiven die in de regel 2 x daags water komen drinken, 's morgens vroeg en laat in de middag, meestal aan de oevers van rivieren en vijvers, gewoonlijk niet bij kleine waterpoelen, soms van boven het water hangende takken. De duiven trekken niet, maar maken soms dagelijkse trekbewegingen van roestplaatsen naar foerageren- en drinkplaatsen. In het natte seizoen komen ze wijder verspreid voor dan in het droge seizoen.

In de vroege morgen kun je, vanuit de top van een grote boom, de doffer horen roepen.

Tijdens het water drinken zijn ze een makkelijke prooi voor maraboes. Gedurende persoonlijke observaties in januari 2000 bij een drinkplaats in Tanji, Gambia, kwamen tussen 16.00 en 18.00 uur 82 duiven bij de drinkplaats waaronder 11 treurtortels, meestal alleen, per paar of met een jong. Tijdens eerdere observaties in juni '98 werden geen jonge duiven gesignaleerd. Ook waren de duiven toen veel schuwer. Deze duif heeft dankzij irrigatieprojecten en de beschikbaarheid van landbouwgewassen zijn verspreidingsgebied kunnen uitbreiden.

Broeden

In Senegal en Gambia broeden ze het hele jaar rond, in de rest van het verspreidingsgebied varieert het plaatselijk. In Sudan broeden ze in de maanden maart, mei en november, in Ethiopië in de maanden januari en april en in Zimbabwe in de maanden september, november en december. Ze zijn monogaam en broeden meestal solitair, soms in een verspreide groep. Het nest bestaat uit een platform van twijgjes en fijne worteltjes met een diameter van ongeveer 15 cm en is soms zo dik dat de eieren van anderen niet zichtbaar zijn. Meestal goed verstopt op een hoogte van 3 tot 5 meter boven de grond in een *Acacia nilotica*, *Balanites aegyptiaca* of een *Acacia raddiana*. Het legsel bestaat uit 2 witte, soms crème-keurige eieren met een lengte van 27-35 x 21-28mm en een gewicht van ong. 8,5 gr die gedurende 13-14 dagen worden bebroed.

De jongen verlaten na 15-18 dagen het nest. Over het baltsgedrag is weinig bekend. De baltsvlucht en het baltsen op de grond lijkt veel op dat van de lachduif, maar de buigingen volgen elkaar sneller op. De doffer roept vaak vanuit de top van een grote boom, vooral 's morgens vroeg zijn ze zeer actief. Het geluid is geheel afwijkend van de andere tortelduiven.

Geluid

De standaard roep is een luid whoe whoe ooo, waarbij de nadruk op de tweede lettergreep ligt. Deze wordt met kleine tussenpozen herhaald. De baltsroep klinkt als whoo uhuhuhuhuh en wordt verschillende keren herhaald, maar met een grotere pauze dan bij de standaardroep. De opwindingskreet klinkt als krrraauw.

Status

In het verspreidingsgebied zijn ze niet bedreigd. In het algemeen komen ze veel tot plaatselijk zeer veel voor. In Gambia zijn ze plaatselijk algemeen aan de kust en veel tot zeer veel voorkomend langs de Gambiarivier in de Central River Division en de Upper River Division. In Senegal zijn ze wijdverspreid in geschikte biotopen in het noorden en slechts plaatselijk verspreid of geheel afwezig in het zuiden. In Sudan komen ze zeer veel voor, in Kenia, Tanzania en Zambia algemeen tot veel en in Malawi maar weinig. Door het uitbreiden van geschikte biotopen kunnen ze plaatselijk hun verspreidingsgebied vergroten. Cites III Ghana

In beschermd milieu

De eerste import was in 1906 in Engeland. Daar was bij Newman in 1909 ook de eerste kweek. Fried Ketelslegers uit België heeft ook met deze duiven gefokt. Ze zijn bij hem gehuisvest in een volière van 3x1x2 meter die is overdekt met doorzichtige golfplaten. Hierin verblijven ze ook 's winters. Als ze droog en tochtvrij zitten, ondervinden ze geen hinder van de kou. Als nestplaats kozen ze een halfopen nestkast waarin een nest werd gemaakt van tabakstengels en stro. Eenmaal gepaard blijft een koppel

goed samen, niet gepaarde duiven samenbrengen kan problemen geven. Het is het beste om de duiven in aangrenzende volières te plaatsen, zodat ze aan elkaar kunnen wennen tot hun gedrag te kennen geeft dat ze elkaar verdragen. Het beste is het om de doffer bij de duivin in de volière te plaatsen. Het is niet raadzaam om ze samen met andere duiven in dezelfde volière te houden. Kwartels of patrijzen in dezelfde volière geven geen problemen.

Als voedsel krijgen ze een mengeling van 4 delen gekapte granen, 1 deel grote parkietenzaad zonder zonnebloempitten, en tijdens de kweek een half deel P40 (of kalkoenschilfers).

Selvino de Kort maakte zijn doctoraat over de verwantschap van de verschillende soorten tortelduiven aan de hand van de roep. Om de doffer te laten koeren werd een lachduifduivin erbij geplaatst, de treurtortel-doffer liet dadelijk zijn baltsroep horen en begon te baltsen. De lachduifduivin nam de paarhouding aan waardoor de treurtortel-doffer geen raad meer wist met zijn drift. De paring volgde meteen wat toch wel merkwaardig is voor zo'n agressieve soort. Helaas dreigt deze soort uit onze volières te verdwijnen.

Literatuur:

A field guide to birds of the Gambia and Senegal - Clive Barlow, Tim Wacher and Tony Disley.
Pigeons and doves of the world - Derek Goodwin.
Die Wildtauben der Erde - Gerhard Rosler.
The doves, parrots, louries and cuckoos of Southern Africa - M.K. Rowan.
Handbook of the Birds of the World - del Hoyo, Elliott, Sargatal.
The birds of Africa - Brown, Urban, Newman.
Streptopelia cooing in relation to phylogeny - Selvino de Kort.
Zur Systematik der Gattung Streptopelia - E. Nowak.
Pigeons and Doves - Gibbs, Barnes, Cox.

TEKST: W. MOED
GEERDINGSZIJDEWEG 110, 7547 PG ENSCHEDE

Costa Rica

Costa Rica, gelegen in Midden Amerika tussen Panama en Nicaragua.

Geelvleugel-ara
Ara Macao

Vuursnavel-arassari
Pteroglossus Frantzii

Roze bosral
Aramides Axillaris

Schuitbek-reiger
Cochlearius Cochlearius

Een van de kleinste Latijns-Amerikaanse landen, qua oppervlakte ongeveer zo groot als Zwitserland, maar met een ongekende rijkdom aan flora en fauna. Zo vindt men er o.a. zo'n 200 soorten zoogdieren, 850 soorten vogels, 350 soorten reptielen en amfibieën en ongeveer 9000 plantensoorten.

Voor een vogelliefhebber blijft het toch het mooiste om de vogels in de vrije natuur te kunnen observeren. Ik was in de gelukkige gelegenheid om in 2001 en 2002 mijn vakantie in Costa Rica door te brengen.

Ondanks dat het land in een roerig gebied ligt, is het politiek stabiel zonder leger, waar de toerist veilig kan rondreizen. De criminaliteit is zeker niet groter dan in Nederland. Natuurlijk zijn er in de hoofdstad bepaalde plaatsen die je beter kunt mijden, maar dat doe je in Nederland ook. Over het algemeen is de bevolking zeer vriendelijk en behulpzaam, altijd bereid tot een praatje. Enige kennis van het Spaans is dan wel gewenst want de meesten spreken nauwelijks of geen Engels.

Ruim 20% van het land is beschermd natuurgebied. De Costaricanen, of Tico's zoals ze zichzelf noemen, beginnen steeds milieubewuster te worden en begrijpen dat door het in stand houden van de natuur dit in de toekomst meer op zal brengen dan het kappen van de laatste regen- en nevelwouden.

Met 850 vogelsoorten is Costa Rica een waar paradijs voor vogelliefhebbers. Op een rondreis is het al mogelijk om zonder al te veel inspanning zo'n 100 tot 150 verschillende soorten te ontmoeten. Dat er in zo'n klein land zo'n grote diversiteit aan vogels voorkomt, is te danken aan de grote landschappelijke variatie. Men vindt er in opmerkelijk grote aantallen roofvogels, watervogels, zeevogels, zangvogels en vogels van de

nevel- en regenwouden. Een van de populairste vogels van Costa Rica is ongetwijfeld de Quetzal, deze is met uitsterven bedreigd maar op bepaalde plaatsen in Costa Rica nog te bewonderen. Ik heb het geluk gehad hem in Monteverde te zien, en hem voor de lens van de camera te krijgen.

De Quetzal behoort tot de Trogon-familie, een van de kleurrijkste vogelfamilies van Costa Rica. De Quetzal is een van de mooiste vogels ter wereld en was de heilige vogel van de Maya's. Er zijn nog maar weinig over, want ze worden gestroopt om hun prachtige veren.

Een andere vogel die ooit in groten getale voorkwam is de een meter grote geelvleugel-ara. Ook deze vogel wordt sterk in zijn voortbestaan bedreigd. Een ara brengt op de illegale markt al gauw zo'n 2500 Euro op. Waarschijnlijk zijn er nu nog ongeveer 500 stuks in de vrije natuur in Costa Rica over. In Costa Rica kun je ze nog op twee plaatsen tegenkomen: in nationaal park Corcovado en het Carara-reservaat. Het is een imposante aanblik om deze vogels altijd koppelsgewijs door de lucht te zien vliegen. Ze zijn monogaam en blijven hun partner een levenlang trouw. In het nog bijna ongerepte Corcovado zijn ze nog niet zo mensenschuw waardoor ik ze tot op een meter kon naderen. Buiten deze ara komen er nog 15 soorten papegaaien en parkieten in Costa Rica voor o.a. de grote Amazone, roodvoorhoofd-papegaai, Tovi parkiet enz. Waar je ook bent, je hoort en ziet overal wel een van de 16 soorten papegaaien en parkieten.

Geeldjvink
Psaltriparus tibilis

Zwarte guan
Chamaepetes Unicolor

Kuifcaracara
Polyborus Plancus

Ook de toekan-familie is met 6 soorten vertegenwoordigd in Costa Rica. Met hun banaanvormige snavels en kleurige verenpracht zijn ze de clowns onder de vogels. De meest voorkomenden zijn de Zwavelborst- en Swainsons-toekan. Ook de Vuur-snavel-arassari, Halsband-arassari, Smaragd-arassari en Geeloor-arassari behoren tot de toekans van Costa Rica.

De kolibries zijn met ruim 50 soorten vertegenwoordigd in Costa Rica. Waar je ook bent in het laagland, aan de kust, in de wouden of in het gebergte, je ziet ze overal vliegend van bloem naar bloem. In Costa Rica vind je ze in de formaten van 7 tot 15 cm in de meest felle iriserende kleuren. Je kunt ze perfect observeren daar ze absoluut geen angst voor mensen lijken te hebben. Dit blijkt ook uit het volgende. Mijn vrouw had een broek aan met bloemenmotief en zittend op de veranda van ons huisje zat binnen de kortste tijd een kolibrie op een van deze gedrukte bloemen naar nectar te zoeken. Hieruit blijkt maar weer dat ze op kleur afgaan en niet op geur.

De roofvogels zijn ook ruim vertegenwoordigd in Costa Rica. De meest voorkomenden zijn zonder twijfel de zwarte gier en de kalkoengier. Ook de kuifcaracara is een veelgeziene roofvogel. Verder zijn de valken, buizerds, arenden, wouwen, sperwers en uilen ruim vertegenwoordigd.

Watervogels zie je van eenden, ibissen, slangehalsvogels, strandvogels, jacana's tot rallen.

Suikerdiefje
Coereba Flaveola

Quetzal
Pharomachrus mocinno

De zangvogels is de grootste vogelorde in Costa Rica en bestaat uit meer dan 20 families met in totaal honderden soorten. Dat zijn er uiteraard teveel om in dit artikel te noemen. Ik zal me dan ook beperken tot enkele soorten. De manakins behoren zeker tot de bijzonderste en kleurrijkste zangvogels. Ook de tangara's zijn ruim vertegenwoordigd en veelal zeer kleurig. De vinken en gorzen zijn hier minder opvallend dan in Europa. In al het kleurgeweld van de andere soorten vallen ze bijna niet op.

Verder komen er nog zo'n 22 soorten duiven, 6 soorten motmots, 6 soorten ijsvogels, 9 soorten koekoeken, 9 soorten nachtzwaluwen, diverse soorten spechten, boomklimmers, miervogels, winterkoningen, lijsters en gaaien voor.

Kortom Costa Rica is een grote open volière waar je tijdens het observeren van de vogels ook apen in de boomtoppen rond ziet springen. Voor iedere vogelliefhebber die ooit in de gelegenheid komt om zo'n reis te maken is Costa Rica zeker een paradijs.

Tot slot wil ik nog even vermelden dat ook de iets mindere vogelliefhebbers er aan hun trekken komen. Je ziet er veelvuldig een van de 4 apensoorten, neusbeertjes en reptielen. De bloemen en plantenliefhebbers komen er eveneens niets tekort er zijn maar liefst 1200 soorten orchideeën geteld in Costa Rica.

Tekst, foto's en pagina lay-out: John Rutjens,
johnrutjens@hotmail.com
Vogelvereniging Het Bonte Leven Roggel

Slangenhalsvogel
Anhinga Anhinga

Wenkbrauw-motmot
Eumomota Supercilliosa

Witnek Jacobijnkolibrie
Florisuga Mellivora

Swainsons-toekan
Ramphastos Swainsonii

Groenkeel- of Rivoli's kolibrie
Eugenes Fulgens

Roodschouder-troepiaal
Agelaius Phoeniceus

Chinese Appelvinken

Kweekverslag in een gemengde buitenvolière

Chinese appelvinken

Ringmaat: 3,5 mm

Hoofdgroep: 41 groep 601.606

Coccothaus migratorius

9 Black-Tailed Hawfinch

1 koppel Chinese geïmporteerde appelvinken

Ik weet dus niet hoe oud ze zijn.

Erwin van Beek kweeknummer 1KNY

Ik heb in 1998 een volièrre gebouwd en ben begonnen met een gemengde samenstelling er zitten nu zebrevinken, tijgervinkjes, rijstvogels, Chinese groenlingen, wevers, sijsjes, turquoisines, kwarteltjes, gordelgrasvinken in. Met de gordelgrasvinken kweek ik, nu twee jaar in broedkooien, mijn eerste kweekvogel en dat valt niet mee, verder zitten er nog Chinese appelvinken in die ik in 2000 heb gekocht. Alles kweekt goed door in de volièrre zoals de zebrevinken, kwartels en rijstvogels en de turquoisines waarvan ik regelmatig jongen heb.

De Chinese appelvinken werden broeds in juni 2001 en maakten een nest in een half open klein zebrevinkennestje en legde er 4 eieren in alle vier bevrucht en uitgekomen. Als voer geef ik in mijn volièrre tropen-, wildzang-, neophemazaad, ei-, en universeelvoer.

Ik wist niet hoe ik om moest gaan met het opvoeden. Ik ben pinky's en meelwormen gaan voeren. Alleen de pop voederde de jongen, maar niet genoeg, en de vogels groeide niet goed. Er moest natuurlijk wel veel levend voer in want er zaten nog zo'n 30 vogels in de kooi. Die is trouwens 4 meter lang en 1.20 meter breed inclusief 1 meter binnen kooi, er staat alleen maar een conifeer en een buxus in. Ik heb ze kunnen ringen na een dag of negen. Na 10 dagen echter ging de eerste dood, de volgende dag de tweede en de volgende dag vond ik de laatste twee op de grond.

Na een paar weken werden ze weer broeds en legde weer 4 eieren maar na 4 dagen waren ze allemaal dood. Nu begrijp ik wel dat het moeilijke vogels zijn om groot te brengen en zeer zeker in een vlucht met veel verschillende vogels.

Ook hadden mijn tijgervinkjes bevruchtte eieren maar die zijn dood gegaan.

Nieuw seizoen 2002

Veel jonge zebrevinken gekweekt en ook al turquoisines al in april. Maar met mijn 5 koppels gordels heb ik weinig succes, 1 bruin popje en 2 wildkleur pas groot gebracht vaak worden de jongen niet goed

gevoerd dus heb ik veel sterfgevallen gehad. Eind mei zijn de Chinese appelvinken weer broeds en bouwen weer een nestje in een klein halfopen zebrevinkenkastje.

Ze legde 4 eieren en 3 zijn er uit gekomen, 13 juni de eerste, 14 de tweede en 15 juni de derde, het 4e ei kwam niet uit.

Ik heb nu wel gezorgd voor veel levend voer; pinky's, diepvries buffalo's en levende meelworm, en kiemzaad zo'n 4 à 5 x per dag gegeven wel weer veel want de andere vogels eten ook graag mee, zo'n 40 stuks. De pop geeft de jongen te eten, de man zeer zelden. Maar ik zie niet veel in de krippen zitten. Is dat eigenlijk wel normaal?

ZOO EASY 25th
vogels.zooeasy.nl

Complete software voor vogelkwekers

- Gebruikersvriendelijk en eenvoudig
- Volledig Nederlandstalig
- Gratis ondersteuning
- Geschikt voor alle vogelsoorten
- Inclusief vogelfoto's

€69

Tel: 0598-492105
E-mail: info@zooeasy.com

DISINFECT door VitaCeal

Een nieuw en efficiënte bestrijdingsaanpak van ziektekiemen bij vogels in hun leefomgeving.

- Snel en zeer effectief tegen alle virussen, schimmels, gisten, sporevormers en bacteriën.
- Wetenschappelijk getest en bewezen, volgens de internationale normen. **Gasflesje van 50 ml € 14,-**
- Niet giftig voor mens en dier.
- Eenvoudig en voordelig in gebruik. Kan een gesloten ruimte met vogels van ± 40 m³ binnen 1 à 2 min. totaal ontsmetten.

ANTI-SECT 2000

100 % WERKZAAM TEGEN VLIEGENDE EN KRUIPENDE INSECTEN OP EEN MILIEU VRIENDELIJKE MANIER !!!

EEN BELANGRIJKE STAP IN DE STRIJD TEGEN ONGEDIERTE

- ✓ 100 % biologisch afbreekbaar (wordt afgebroken door de natuur)
- ✓ Snel doeltreffend
- ✓ Reuk en vlekloos
- ✓ Zeer lange werkzaamheid

500 ml € 15,-
1000 ml € 25,-

Dus weg met bloedluis etc. !!

Voor vragen of bestellingen:
Rubenslaan 1, 3411 VN LOPIK
Tel: 0348-553538 - Fax: 0348-553716
e-mail: schalkwijk@travipharma.tmfweb.nl

Wel zie ik de pop regelmatig in het nest, zij kruipt er 's avonds weer op.

Een jong blijft achter in grootte maar volgens mij groeien ze wel. Ik heb op 17 juni geprobeerd de grootste te ringen met 4mm, ik heb geen 3,5 wat eigenlijk wel zou moeten maar ze zijn nog net te klein.

Ook zie ik de jonge zebra-vinken in het nest kruipen wat ze daar doen weet ik niet, eten ze de restjes op of plukken ze aan de donsveertjes, als de vinken dat zien is er wel ruzie. Op 18 juni weer geprobeerd te ringen maar nog zijn de pootjes niet dik genoeg ik kan zonder problemen het nestkastjes van de balk af halen en de jongen eruit halen om te proberen te ringen, want daarna zie ik de pop regelmatig in zijn kleine nestkastje de jongen voeren. Ik zie dat omdat ik vandaag toevallig de hele dag thuis ben en ze af en toe kan observeren. Op 19 juni lag er een vogel dood in het nestje en nog wel de grootste ook heb ik er een gering, de ander is nog te klein. Toch zie ik de pop het jong voederen wat zouden ze missen? Ik zie nog niets in de krop maar ze zullen toch wel eten binnen krijgen anders zouden ze wel alle drie dood zijn.

Donderdag 20 juni. Ze leven allebei nog, ook ring ik de tweede vogel.

Wat me nu opvalt is dat de pop overdag weer vaak erbovenop gaat zitten net zoals zij 's nachts doet. Zou dat door de temperatuur komen, gisteren dacht ik dat ook al het is nu ook eens stuk koeler buiten.

Vrijdag 21 juni en zaterdag 22 juni. Alles gaat goed, de vogels krijgen nu zelfs al wat leus op de vleugels en op de borstveertjes.

Zondag 23 juni. Ze leven nog steeds en groeien naar mijn mening goed.

Maandag 24 juni. Ik ben zelf heel de dag aan het werken en 's avonds ben ik thuis, ik zit dan buiten en observeer ze. Ze voederen niet zo vaak meer als eerst, ook korter. Zouden ze anders voeren? Pas om een uur of 11 uur 's avonds dan zit de pop weer op het nest.

Dinsdag 25 juni 2002. 's Morgens kijk ik in het nest, ze krijgen al aardig kleur, volgens mij wordt het nest aardig te klein. Maar ze zien ze er gezond uit.

De pop voedert anders dan in het begin, vaak steekt ze de kop boven het nest uit, ik geef nog steeds 5 à 6 x per dag levend voer. Donderdag 27 juni 2002

Het wordt nu slecht weer, daar ben ik niet zo blij mee want vandaag of morgen moeten de jonge vogels uitvliegen.

Ik zie de pop de jongen weer voeren en dat doet me goed. 's Avonds om acht uur kom ik buiten in de kooi en zie nog maar één vogel in het nest, de andere is uitgevlogen, zo laat nog op de dag want om zeven uur zaten ze nog in het nest. Eerst keek ik waar hij zat of zij zat en toen zag ik hem in de conifeer zitten, later op de grond en toen boven in de volière op een grote tak en daar zitten ze nu al een half uur lang.

Vrijdag 28 juni. Een appelvink zit nu boven in de volière en wordt gevoerd door de pop, ik dacht dat ze op de grond zouden leven, maar ze zit daar nu al 2 en een half uur, de andere zit nog in het nest. Ik verwacht dat die vandaag uitvliegt en dat gebeurt ook. Zaterdag 29 juni. Ze zitten allebei boven in de volière.

Maandag 1 juli 2002. De jongen appelvinken zitten nog steeds heel te stil boven in de volière.

Dinsdag 2 juli. Een zware tegenslag, ik vind de man dood op de grond. Ik baal, dus nu maar hopen dat de jonge vogels het halen. Donderdag 4 juli 2002. Alles gaat gewoon door. Nu zit de pop 's nachts onder haar nestplaats en de pop voert nog steeds de jongen. Tot wanneer zou ze dat doen?

Vrijdag 5 juli 2002. Ik zie dat de jongen wat meer gaan bewegen en kleine stukjes vliegen, maar ze zitten nog veel stil. Ze zijn nu een week uitgevlogen en 3 weken oud. Zaterdag 13 juli 2002. Ik zie de jonge vogels voor het eerst zelf water drinken, maar ze worden nog wel steeds gevoerd, ik geef ze nu 1 x per dag minder wormen.

Donderdag 18 juli 2002. Ik ben benieuwd wanneer ze voor het eerst zelf gaan eten, hoe lang zou dat nog duren? Ze zijn nu toch 5 weken oud!

Zondag 21 juli 2002. Eindelijk is het dan zover, vandaag zie ik voor het eerst een jonge appelvink zelfstandig eten uit de zaadbak.

Ik zie de pop echter ook nog voeren. Ze zijn vandaag 38 dagen oud.

Donderdag 25 juli 2002. De pop voert de jongen nog steeds maar ik zie een jong ook zelf een worm pakken.

Maandag 29 juli 2002. Ik geef ze nu nog 2 keer per dag wormen. Een jong wordt nog gevoerd door de pop. Hoe lang zou dat nog doorgaan?

Donderdag 1 augustus 2002. Ik zie nog steeds de pop een jong voeren ze zijn nu 6 weken oud.

5 augustus. Ik ga nu op vakantie dus maar hopen dat alles goed gaat!

22 augustus 2002. Alles is goed gegaan, vandaag kooi ik ze op en ga ze proberen zo ver te krijgen dat ze dit seizoen met de tentoonstelling mee kunnen doen.

Ik hoop dat u hier wat aan heeft want ik heb nog nooit een kweekverslag van deze vogels gezien, zeker niet van de kweek in een gemengde volière.

TEKST EN FOTO'S: ERWIN VAN BEEK
TEL: 0416-34409

RECHTE VOORFRONTEN		met deurtjes		met klepjes en bakjes	
Afmeting /	hoog	30cm	40cm	50cm	50cm
30 cm	€ 2,30	€ 3,80			
40 cm	€ 2,50	€ 3,30	€ 4,00	€ 4,80	
50 cm	€ 3,00	€ 4,00	€ 4,80	€ 5,50	
60 cm	€ 3,80	€ 4,50	€ 5,00	€ 5,30	€ 8,00
70 cm	€ 4,50	€ 5,50	€ 6,30	€ 7,30	
80 cm	€ 5,00	€ 6,30	€ 7,80	€ 7,80	€ 11,30
100 cm	€ 6,50	€ 8,00	€ 10,00	€ 9,50	€ 12,50
120 cm	€ 7,50	€ 8,80	€ 11,00	€ 11,00	€ 13,00

*De voorfronzen met zware afsluiting in 40 en 50 cm hoog.
Op de fronten geven ik 10% korting bij bestelling boven € 100,00
Tevens leveren wij aluminium kokerprofiel, gaas en verbindingstukken.

**Vogelspecialzaak Cor Quartel Richtersweg 15
7339 AA Uchelen (Apeldoorn) Tel. 055-5428539 na 17.00 uur.**

Franko levering vanaf € 500,00
daar beneden € 30,- vracht.

www.volieres.nl <http://www.volieres.nl>
E-mail: info@volieres.nl

Bakker Volière Bouw
Kunststof kweekkooien

Vraag vrijblijvend offerte aan!

T. Bakker
Olden Eibersdijk 1 g
7151 NB Eibergen
Tel. 0545 - 43 21 92
Fax 053 - 56 96 001

Showroom geopend van 9.00 uur tot 18.00 uur

Fluitekruid

Anthriscus sylvestris

Fluitekruid behoort tot de familie van de schermbloemigen.

Dit voor vele mensen bekende onkruid manifesteert zich vanaf april in de wegbermen.

Als de wegbermen in het voorjaar tot leven komen, vertoont het fluitekruid zich als een van de eerste. Het fluitekruid bloeit als eerste van alle schermbloemigen. We zien het fluitekruid massaal verschijnen langs landbouwwegen en buitenwegen en we kunnen wel stellen dat het in het voorjaar beeldbepalend is voor vele buitengebieden. Fluitekruid wordt ook wel het feestkleed van de lente genoemd.

De plant heeft een fijn verdeeld blad en kan bij de vroege bloei in dichte bogen hangen. Zodra de stengels doorschieten en de eerste bloemschermen verschijnen, verandert dit beeld.

De plant bloeit in mei en juni en kan 60 - 150 cm hoog worden. De naam fluitekruid heeft deze plant gekregen, omdat de mensen in vroeger tijden fluitjes sneden uit de vrij zachte en holle stengel. Ik kan mij nog herinneren dat ik vroeger als kleine jongen op een dergelijk fluitje geblazen heb.

De soort is kenmerkend voor overbemeste cultuurlandschappen. De zaden worden

door het vee met het voedsel opgenomen en via de mest weer uitgescheiden.

Voor de kenners is het duidelijk dat waar in mei/juni veel fluitekruid bloeit, er altijd sprake is van een zekere overbelasting van de bodem met stikstof.

We plukken de zaden vanaf mei, als deze gaan rijpen.

Oogsttijd: mei t/m juli

Vogels: putter, goudvink, haakbek, huismus, ringmus, groenling, frater kneu, Europese kanarie, vinken, kepen, gorzen, parkieten, duiven, kwartels en patrijzen.
Vindplaats: wegbermen, braakliggende gronden, stikstofrijke gronden

TEKST EN FOTO'S: FRANS PIJLEN

**Aluminium volières
op maat gemaakt.**

*Bel voor een
gratis offerte:*

0522-281776

of kijk op: www.waluvo.nl

**KRUTZEN
KOOI EN VOLIEREBOUW**

UW VOLIERE OP MAAT

GRATIS OFFERTE GRATIS CATALOGUS

INTERNET: WWW.VOLIEREPARADIJS.NL

ZANDSTRAAT 26 A, 6065 AG MONTFORT (LIMBURG)

TEL. MOBIEL 06-21992730

E-Mail: INFO@VOLIEREPARADIJS.NL

VERSPREIDING:
Afrika

GROOTTE:
Ongeveer 13 centimeter

Roodkopamadine

(*Amadina erythrocephala*)

De roodkopamadine wordt aangetroffen in Botswana, Angola, Zimbabwe en het noorden van Zuid-Afrika.

De roodkopamadine is een bewoner van de Afrikaanse savannes, waar ze vaak in kleine groepen of paarsgewijs leven.

Bij drinkplaatsen worden vaak grote groepen waargenomen. In verband met roofvogels is het natuurlijk veiliger om gezamenlijk te drinken dan alleen. Een vogel is een gemakkelijke prooi voor roofdieren. Behalve de nominaatvorm bestaat één ondersoort, namelijk *Amadina e. dissita*.

Geslachtsonderscheid

De volwassen mannetjes hebben een rode kop. De tekening en kleur zijn bij beide geslachten nagenoeg hetzelfde, alleen zijn ze bij het mannetje sprekender. In kleur en tekening lijkt de roodkopamadine veel op de bandvink. De bandvink is alleen veel groter. Samen worden ze tot het geslacht *Amadina* gerekend.

In de volière

De roodkopamadine is een sociale, vredelievende vogel die zich uitstekend thuis voelt in een gemengde volière. Ze zijn niet agressief ten opzichte van andere soorten en ook is het mogelijk om meerdere koppels roodkopamadines bij elkaar onder te brengen. Ook in een kamervolière zijn ze doorgaans goed te houden, enige beplanting is wel wenselijk, zodat ze zich kunnen verschuilen als dat nodig is. Het is beter om geen bandvinken bij roodkopamadines te plaatsen. Deze soorten bastaarderden heel gemakkelijk en dat kan niet de bedoeling zijn.

Roodkopamadines zijn vrij harde vogels. Wel dienen ze te beschikken over een goed geïsoleerd nachthok. Stoken is dan niet noodzakelijk in de winter, alleen bij extreme kou is het raadzaam om de vogels te verwarmen. Over het algemeen gaan tropische vogels bij langdurige blootstelling aan kou in conditie achteruit. Elke situatie is weer anders. De liefhebber moet zelf bepalen wat het beste voor zijn vogels is.

Voeding

Als basisvoer verstrekken we de vogels een goed zaadmengsel voor tropische vogels, aangevuld met onkruidzaden, trosgierst en wat groenvoer. Ook eivoer en insectenpaté nemen ze graag tot zich. Sommige liefhebbers verstrekken ook kleine, levende insecten, anderen doen dit weer niet. Elke kweker heeft zo zijn eigen methode en als dat goed gaat, moet men niet veranderen. Het gezegde: "Veel wegen leiden naar Rome" is ook hier van toepassing.

Kweek

In de natuur worden bij het broeden voornamelijk oude nesten van wevers gebruikt of er wordt een slordig nest gebouwd in nissen. Veel liefhebbers houden ze in broedkooien, de maten variëren vaak. Een broedkooi van 40 x 40 x 30 cm is groot genoeg, maar een broedkooi van 50 x 80 x 100 cm. is veel beter. De vogels hebben dan wat meer bewegingsvrijheid, wat hun conditie ten goede komt en ze vervetten niet zo snel. Als men de vogels paarsgewijs houdt, is het koppelen geen probleem. In de volière nemen ze vaak hun intrek in een nestkastje of een oud nest van andere vogels. Als de vogels niet willen broeden, kan het zinvol zijn om van kokosvezel een basisnest voor ze te maken. De vogels maken er dan zelf een komvormig nest van. Soms moet men de natuur een handje helpen, observeren is daarom zo belangrijk. De liefhebber die zijn vogels niet kent, zal nooit tot optimale broedresultaten komen. Ook bij het samenstellen van broedparen is observatie heel erg belangrijk. Als de vogels eenmaal een geschikte nestgelegenheid hebben gevonden, legt de pop 4 tot 6 eieren, die door beide partners afwisselend worden bebroed. Na ongeveer 13 dagen komen de jongen uit het ei, ze zijn dan zwart en hebben weinig dons.

Als de jonge vogels 22 tot 24 dagen oud zijn, verlaten zij het nest. Ze zijn dan nog niet helemaal zelfstandig. De ouders voeren ze in afnemende mate nog een paar weken. De jonge vogels zijn al in het nest te seksen. Jonge mannen bezitten dan al een rode kopkleur. Het komt wel eens voor dat de oudervogels jongen uit het nest werpen. Ook bij andere prachtvinken komt dit nogal eens voor. Dat is bijzonder vervelend, vooral als men door werkzaamheden, en dat is bij veel liefhebbers het geval, geen controle kan uitvoeren. Vaak gaan deze jongen verloren of vallen ten prooi aan andere vogels in de volière. Als men het tijdig ontdekt, kunnen deze vogels teruggelegd worden in het nest. Soms zijn ze zo erg onderkoeld, dat het raadzaam is ze even op te warmen. Dit kan gebeuren door ze bijvoorbeeld tussen de handen te nemen. Het is verbazingwekkend hoe schijnbaar dode vogels weer opfleuren. In de regel houden de jongen er niets aan over, in dat opzicht zijn ze bijzonder sterk. Een van de redenen waarom ze uit het nest geworpen worden, zijn de glimmende ringen. Sommige kwekers maken de ringen zwart, dit schijnt vaak te helpen. Misschien dat de gekleurde ringen van nu een gunstig effect hebben op dit probleem. Ook bij plotselinge verstoringen kan het gebeuren dat de oudervogels de jongen uit het nest werpen. Als men de vogels wil controleren, doe het dan op vaste tijden. De vogels raken daaraan gewend en zullen dan niet schrikken. Gaat men bij de vogels werken, laat uw aanwezigheid dan blijken door even te fluiten of iets dergelijks. De vogels raken snel gewend aan bepaalde handelingen en blijven veel rustiger. Op de tentoonstellingen hebben deze vogels mindere jaren gekend. Gelukkig komt er nu weer verbetering in en zie je ze steeds meer, een goede zaak.

TEXST EN FOTO: PIET ZWINKELS.

Een sociale, vredelievende vogel die zich uitstekend thuis voelt in een gemengde volière.

© PIET ZWINKELS

Roodkopamadine

Vogel

copy

De kweek van ('Engelse') Grasparkieten

Toen de grasparkiet ruim 150 jaar geleden in Nederland werd ingevoerd, kon nog niemand vermoeden dat deze vogel zo'n bekendheid zou verwerven bij de vogelliefhebbers. Er zijn maar weinig andere vogelsoorten waarbij zich zoveel veranderingen qua kleur, lichaamstekening, vederstructuur en lichaamsbouw hebben voorgedaan en nog steeds voordoen als juist bij deze vogel.

Hoewel de grasparkiet behoort tot een van de meest gekweekte vogels, zal iedere kweker die met grasparkieten kweekt of ooit gekweekt heeft, beamen dat het kweken van met name goede 'Engelse' grasparkieten veel moeilijker is dan hij/zij in eerste instantie had gedacht. In de bijna 30 jaar dat ik grasparkieten kweek, heb ik veel over deze vogel gelezen en verzameld. Verder heb ik in al die jaren veel praktische ervaring opgedaan met de kweek van grasparkieten.

In dit artikel laat ik u graag kennismaken met deze mooie en interessante vogel.

Een stukje geschiedenis

In 1840 worden de eerste levende grasparkieten vanuit Australië ingevoerd in Europa. Het is de bekende vogelkenner John Gould die de eerste levende grasparkieten vanuit Australië meeneemt naar Engeland. Tien jaar later zijn er voor het eerst ook grasparkieten te zien in de dierentuin van het Belgische Antwerpen. Niet zo verwonderlijk als je bedenkt dat deze dierentuin in

die tijd het centrum van de vogelhandel van geheel Europa was. Het is dan ook niet teveel gezegd dat de oorsprong van de verbreiding van de vogelliefhebberij in deze dierentuin ligt.

Voor de centrale rol die de dierentuin van Antwerpen vervulde in de vogelhandel, heeft ervoor gezorgd dat de landen rond België een belangrijke rol hebben gespeeld (en nog spelen) met betrekking tot de grasparkietenkweek.

Aangenomen wordt dat de grasparkiet ook in Nederland rond deze tijd is ingevoerd.

Hier bestaan echter geen exacte gegevens over. Eenmaal bekend onder de vogelliefhebbers nam de grasparkietenkweek in die tijd een enorme vlucht.

De vogelvangsters in Australië konden dan ook nauwelijks voldoen aan de enorme vraag. Zo werden alleen al in Frankrijk tussen 1860 en 1870 jaarlijks honderdduizenden grasparkieten ingevoerd. Ook Nederland bleef niet achter en ook in ons land werden rond deze tijd honderdduizenden grasparkieten ingevoerd.

De vraag naar grasparkieten was in die tijd zo groot dat het heel gewoon was dat vogelhandelaars 10.000 - 15.000 koppels per maand verkochten. Door de massale import daalde de prijs van de grasparkiet spectaculair. Dit was echter gunstig, omdat de grasparkiet nu ook betaalbaar werd voor "de gewone man". Iets wat daarvoor absoluut niet mogelijk was geweest. Voor de eerste ingevoerde grasparkieten moesten "de liefhebbers" maar liefst Bfr 300,- betalen. Als je bedenkt, dat een gewone arbeider in die tijd een jaarincome had van ca. Bfr 110,- dan wordt duidelijk dat alleen "de rijken" zich het kopen van grasparkieten konden veroorloven.

Al gauw bleek dat de grasparkiet, eenmaal geacclimatiseerd, gemakkelijk te houden en te kweken was.

Doordat de vraag naar de grasparkiet groot bleef, werd het aantrekkelijk om in het groot met de vogel te gaan kweken en zo rond 1880 ontstonden er dan ook grote kwekerijen. De grootste kwekerijen ontstonden in Frankrijk, waar met 80.000 tot 100.000 grasparkieten werd gekweekt.

Door dit alles werd de wilde grasparkiet in snelle vaart tot huisdier gemaakt (=gedomesticeerd) en naar we nu weten, was het dan ook niet meer dan "natuurlijk" dat er zich spoedig plotselinge veranderingen (=mutaties) voordeden in bijvoorbeeld de kleur van de grasparkiet.

Door domesticatie hebben zich niet alleen kleurveranderingen voorgedaan maar ook veranderingen m.b.t. bijvoorbeeld grootte

en vederstructuur. Net als bij de kleurmutaties doen dit soort veranderingen zich eerst voor bij enkele vogels. Door selectieve kweek hebben kwekers dit soort veranderingen steeds sterker ontwikkeld c.q. verbeterd.

Zo heeft men zich in Nederland en België tussen 1927 en 1958 vooral bezig gehouden met het verbeteren van de kleuren en de factoren die hierbij van invloed zijn. In Engeland daarentegen heeft men zich vooral toegelegd op verbetering van harmonische vormen en de grootte van de grasparkiet.

De belangrijkste reden van het verschil in kweekopvatting tussen de genoemde landen was gelegen in het feit dat in Nederland de kanariekekers en de tropenkekers grasparkieten hielden. In deze tijd waren er in Nederland vrijwel geen kwekers die alleen maar grasparkieten hielden. Omdat de Nederlandse kanarie- en tropenkekers vooral gespecialiseerd waren in de kleurenkweek, kwam ook bij de grasparkieten de nadruk hierop te liggen. Dit zou zo blijven tot 1958.

Na 1958 zien we in groten getale de speciaalkwekers van grasparkieten naar voren komen.

Ook in Engeland waren het in hoofdzaak de kanariekekers die zich met de grasparkiet bezighielden. Maar in tegenstelling tot Nederlandse kwekers waren de Engelse kwekers het meest gespecialiseerd in de postuurkweek van de kanaries. Dit had tot gevolg dat de Engelse kwekers ook bij de grasparkiet de nadruk op het postuur gingen leggen. Het is dan ook deze periode, zo'n vijfendertig jaar geleden, waarin het begin ligt van de grote forse grasparkiet zoals we die heden ten dage kennen.

Hier ook is de naam 'Engelse' grasparkiet ontstaan. Het verschil in grootte tussen de grasparkieten in Engeland en Nederland was dermate groot dat de kwekers de vogels uit Engeland al snel aanduidden met 'Engelse' grasparkiet. Een naam die nog steeds gebruikt wordt.

Zoals reeds opgemerkt zien we in Nederland na 1958 in groten getale de speciaalkwekers van grasparkieten opkomen. In dit jaar importeert de heer Korver uit Alkmaar bij toeval via zijn schoonzoon, die kapitein was, een aantal grijze en grijsgroene grasparkieten vanuit Engeland. Deze vogels werden overgenomen door de heren P. Verbeem en T. Dijkman. Beide heren werkten op dezelfde school, de eerste als leraar en de tweede als conciërge. Met de nakweek van de betreffende vogels wisten ze vele shows in binnen- en buitenland te winnen. Door vele 'oude kwekers' worden deze beide heren gezien als de grondleggers van de grasparkietensport in Nederland.

De start van de grasparkiet als postuurvogel in Nederland was dan ook begonnen. Ook anderen gingen zo rond 1960 vogels impor-

teren uit Engeland. Een daarvan was de heer W. Vunderink die samen met T. Dijkman in die tijd ook naam maakte met goede grasparkieten. In Nederland was de belangstelling gewekt voor de formaatvogels uit Engeland. Een belangstelling die voor een belangrijk deel mede veroorzaakt werd doordat de formaatvogels ook door de keurmeesters werden gewaardeerd.

Herkomst en leefmilieu van de grasparkiet

De wilde grasparkiet leeft en broedt voornamelijk in het zuidoostelijk deel van Australië. Een blik op de kaart van Australië leert ons dat hier de staten Queensland, Nieuw Zuid-Wales en Victoria liggen. Grasparkieten leven in open gebieden met verspreide boomgroei. In langdurige droogteperiodes zwerven ze rond in grote groepen over uitgestrekte gebieden op zoek naar voedsel en water. Ze worden soms bij tienduizenden tegelijk bij afgezonderde waterpoelen aangetroffen.

Proeven met gevangen grasparkieten hebben uitgewezen dat ze wel twintig dagen zonder water kunnen. Deze hardheid zal zeker ertoe hebben bijgedragen dat ze zich hebben kunnen ontwikkelen tot een van de populairste en meest gehouden huisdieren. In het wild voeden grasparkieten zich hoofdzakelijk met gras- en onkruidzaden, de groeipunten van planten en insecten. Evenals veel andere sociaal levende vogels broeden grasparkieten in kolonies. De broedtijd van de grasparkiet is afhankelijk van de regentijd. Queensland in het noorden krijgt de meeste regen in de warme zomermaanden december, januari en februari. Victoria in het zuiden krijgt daarentegen de meeste regen tijdens de koude wintermaanden juni, juli en augustus. Juist in de periode dat de meeste regen valt, is er een overdadige plantengroei en dus een overvloed aan voedsel voor de vogels. Na de regenval komt de broeddrijf bij de grasparkiet dan ook op gang en komen ze in de best mogelijke broedconditie.

Ook in gevangenschap is natuurlijk voedsel (natuurlijk) het allerbeste voor de grasparkiet. Ik trek daarom regelmatig erop uit om met een heggenschaar allerlei gras- en onkruidsoorten voor mijn grasparkieten te knippen. Met behulp van touw maak ik hier dan grote bundels van en hang ze in mijn volière. Eenmaal opgehangen is het een al grasparkiet wat op en aan deze bundels vol lekkers hangt. Dat ze er veel van opnemen is te zien en te merken aan de zaadbak die voller blijft dan gewoonlijk.

De broedtijd van de vogels in Australië valt in het noorden in de maanden december, januari en februari, terwijl de broedtijd van de vogels in het zuiden in de maanden juni,

Proeven hebben uitgewezen dat grasparkieten wel twintig dagen zonder water kunnen.

juli en augustus valt. In het broedseizoen strijken ze neer in beboste streken en zoeken hun broedplaatsen in holen van dode en levende eucalyptusbomen. Wanneer er geen bruikbare nestholten aanwezig zijn, maken de popjes deze zelf in het zachte hout van de eucalyptusbom.

Dode eucalyptusbomen spelen in het leven van de grasparkiet trouwens een zeer belangrijke rol. Niet alleen geven de dode bomen broedgelegenheid aan de grasparkiet, maar ook iets wat levend hout mist, namelijk korstmoss. Korstmoss is een soort grijsgroene zwam, waaruit de wilde grasparkiet allerlei elementen haalt waardoor hij in zijn natuurlijk milieu in topconditie blijft. Enkele van de elementen die het korstmoss bevat, zijn jodine en mangaan. Juist dit soort observaties die door onderzoekers zijn opgetekend over de in het wild levende grasparkiet, kunnen bijdragen tot een juiste verzorging. Zelf heb ik diverse keren kunnen waarnemen hoe mijn vogels allerlei elementen opnamen uit dode boomstronken die ik aan hen verstrekte. Vooral met de bast van bomen doe je grasparkieten ontzettend veel plezier. Omdat steeds meer mensen (weer) overgaan tot het stoken van hout (allesbrander), is hier vrij gemakkelijk aan te komen. Ook scharrelen de wilde grasparkieten veel en graag over de bodem en "wroeten" dan naar allerlei voor hun onmisbare elementen (mineralen) in de grond. Dit gedrag kunnen we ook waarnemen bij de gecultiveerde grasparkieten in onze volière. Op gezette tijden zie ik grote groepen van mijn grasparkieten "spitten" in de grond naar de voor hun zo noodzakelijke mineralen.

Zoals reeds opgemerkt worden onder de ideale omstandigheden van rijpende grassen alle beschikbare holten en uitsparingen in dode en levende eucalyptusbomen door de vogels bezet en als broedkamer gebruikt. De diepte van de holen kan sterk variëren, namelijk van 15 tot 40 cm. De openingen naar het nest hebben een doorsnee van ca. 5 cm. Nadat ze een geschikt nest hebben gevonden, laat gezinsuitbreiding niet lang op zich wachten. Veelal worden 4-8 witte eitjes gelegd, waarvan de eerste na ca. 18

dagen uitkomt. De eitjes zijn wit van kleur en ovaal of rond van vorm. Na enkele weken krioelt het in zo'n omgeving dan ook van jonge grasparkieten.

Als de jongen eenmaal goed kunnen vliegen, vliegen ze in de ochtend samen met de mannetjes in grote zwermen uit op zoek naar voedsel. Veelal zijn ze hier de hele morgen mee zoet en keren pas in de middag terug naar de plaats van bestemming. 's Middags vertoeven ze dan vaak in de bomen waar ze zoveel mogelijk de schaduw opzoeken.

Dit gedrag is trouwens ook waar te nemen bij onze grasparkieten in de volière. Mijn grasparkieten zie ik namelijk vrijwel nooit in de zon zitten. Juist bij een heldere zonnige dag, wanneer je als vogelliefhebber denkt dat de vogels wel in de buitenvolière zullen zitten, blijken ze vaak het binnenhok te hebben opgezocht. Nee, echte zonzanbidders zijn grasparkieten niet.

Wanneer het gras uitgebloeid is en geen zaad meer draagt, trekken de grasparkieten in grote zwermen noordwaarts. Evenals de trekvogels in ons land sluiten zwermen grasparkieten zich vaak bij elkaar aan.

Hun zwerfend bestaan over open gebieden met verspreide boomgroei op zoek naar voedsel en water begint dan weer van voren of aan. Toch is gebleken dat ze niet ieder jaar op dezelfde plaats terugkomen.

Hun instinct brengt ze namelijk daar waar hun voedsel, het gras, rijkelijk bloeit en groeit en dat hoeft niet ieder jaar op dezelfde plaats te zijn.

Over het broeden dient nog opgemerkt te worden dat de grasparkiet zich weinig zal aantrekken van de tijd en de plaats. Gebleken is dat ze onder gunstige weersomstandigheden (na een goede regenperiode) snel weer tot broeden overgaan.

De aanschaf van grasparkieten
Indien je van plan bent grasparkieten aan te schaffen, is de eerste vraag die je je moet stellen: "Hoeveel vogels kan ik aanschaffen en van welke kleurslag?" Hoewel ik begrijp hoe verleidelijk het is om direct veel vogels aan te schaffen, doe je er toch verstandig aan om "rustig aan" te beginnen.

Begin liever met één goed koppel dan met een groot aantal slechte. Als je in de grasparkietensport iets wilt bereiken is alleen het allerbeste kweekmateriaal goed genoeg. Je zult dan ook vogels moeten aanschaffen met een goed formaat, type en kopvorm. Ook ten aanzien van de kleur dien je kritisch te zijn, alhoewel je aan dit aspect in de meeste gevallen niet direct de hoogste prioriteit behoeft te geven.

Om een idee te krijgen over wat nu precies wordt bedoeld met een grasparkiet die qua formaat, type en kopvorm goed is, is het raadzaam eens wat tentoonstellingen te bezoeken.

Hierdoor zul je zien en leren welke grasparkieten hoog gewaardeerd worden en welke niet. Probeer eens in contact te komen met enkele goede kwekers. Door op de tentoonstelling(en) een catalogus te kopen kun je aan veel informatie komen.

Op dergelijke tentoonstellingen is vaak een zogenaamde verkoopklasse aanwezig waar je vogels kunt kopen. Uit eigen ervaring weet ik dat de kwaliteit in zo'n verkoopklasse over het algemeen matig is. Natuurlijk worden er ook wel eens redelijk goede vogels aangeboden, maar echte toppers vind je er meestal niet. Verstandiger is om te proberen van de tentoongestelde vogels te kopen. Het keurbriefje van de keurmeester kan je hierbij tot grote steun zijn. Een groot nadeel echter bij de koop op tentoonstellingen is, dat aan de vogel niet te zien is hoe de kwaliteit van de ouders is, waaruit de vogel stamt.

Het beste kun je daarom vogels kopen bij de kweker thuis. Je hebt dan een goed overzicht van het aanwezige kweekmateriaal en nadere gegevens over de gewenste vogel kan de kweker je aan de hand van zijn kweekboek geven. Vergeet nooit te vragen welke kweekmethode de kweker toepast. Vogels van kwekers die een eigen stam bezitten, zijn te verkiezen boven vogels die uit willekeurige kruisingen stammen. Met een eigen stam wordt bedoeld dat de vogels verwant (familie) aan elkaar zijn. Probeer zoveel mogelijk 2 of meer vogels uit een zelfde lijn (bijvoorbeeld 2 of meer broers/zusters) aan te schaffen.

Veelal worden 4-8 witte eitjes gelegd, waarvan de eerste na ca. 18 dagen uitkomt.

*Grasparkieten nemen allerlei elementen op uit dode boomstronken.
Ook met de bast van bomen doe je grasparkieten ontzettend veel plezier.*

Gemakshalve heb ik een lijst gemaakt van zaken die van belang zijn bij de aanschaf van grasparkieten.

1. Alvorens je grasparkieten gaat aanschaffen moet je weten waar je verlangens liggen. Speciaal tegen de beginnende liefhebber die een serieuze aanvang wil maken, zou ik willen zeggen: Begin zoveel mogelijk met de normale kleurslagen zoals, groen, blauw, grijs en grijsgroen.

2. Neem bij voorkeur eerst telefonisch contact op met de kweker bij wie je vogels wilt gaan kopen en informeer naar de prijs! Dit voorkomt dat je in een later stadium onaangenaam wordt verrast door een (te) hoge vraagprijs!

Exacte prijzen zijn moeilijk te geven. De richtprijzen zoals ik ze ken, liggen afhankelijk van de kweker van wie je koopt, tussen de 20 en 50 euro per vogel.

3. Het gunstigste tijdstip voor het aanschaffen van vogels is de nazomer en de herfst.

De meeste kwekers hebben de vogels die ze willen aanhouden uitgeselecteerd en ruimen het overvloedige bestand op.

4. Vraag de kweker of hij enige vogels apart wil zetten in t.t.-kooien. Je kunt dan namelijk het formaat, type en de kop van de vogel goed beoordelen.

5. Kijk vooral ook naar het gedrag van de vogel(s) in de t.t.-kooi. Zitten ze rustig "op stok"? Showen de vogels goed? Onrustige vogels kun je beter niet aanschaffen, omdat deze eigenschap in veel gevallen op de jongen wordt overgebracht.

6. Vraag naar de afstamming van de aangeboden vogels. Laat de ouders van de aangeboden vogel(s) door de kweker aanwijzen, zodat je weet "wat er in de vogel steekt".

7. Vraag naar de voedermethode van de kweker en de merken zaad en opfokvoer die hij gebruikt. Het kan nuttige achtergrondinformatie zijn.

8. Koop nooit een vogel alleen om te voorkomen dat je een vergeefse reis hebt gemaakt of omdat je niet met lege handen thuis wilt komen. Bij het kopen van kweekvogels dien je met zorg een keus te maken. Maak voor jezelf een eerlijke afweging of de vogel(s) aan je wensen voldoet(n).

9. Mocht je reeds een aantal vogels bezitten neem dan een paar vogels van jezelf mee. Je hebt dan vergelijkingsmateriaal bij de hand en kunt gemakkelijker bepalen of de aangeboden vogels beter zijn dan de meegebrachte.

10. Alvorens je vogels gaat aanschaffen dien je de beschikbare ruimte te bepalen. Voor grasparkieten kunt je als richtlijn aanhouden: 1 m³ ruimte per 4 vogels. Houd vooral ook rekening met de jongen die je (nog) zult gaan kweken. Ook voor deze vogels zal voldoende ruimte aanwezig dienen te zijn.

TEKST EN FOTO'S: A. VAN KOOTEN. BEZOEK OOK EENS MIJN HOMEPAGE: [HTTP://HOME.HETNET.NL/~ADRIYANKOOTEN/INDEX.HTML](http://home.hetnet.nl/~adriyankooten/index.html)

Het gebruik van aparte dingen

Als jongetje werd mij geleerd op te letten als mijn vader weer ging experimenteren, met zelf uitgedachte dingen. Zo weet ik nog dat in de oorlog niemand onze kippen lustte, ze stonken uren in de wind naar petroleum. De eieren kwamen wel, maar de vijand liet de kippen lopen. Zo kwam de buurman eens met race kak, men mijn vader voerde de buurman, takjes van de eikenboom. De buurman was binnen de 12 uur genezen van zijn kwaal. Dus u ziet het is het proberen waard.

Onlangs werd ik geconfronteerd met vogels die niet goed door de rui konden komen. In de wintermaanden is niet alles in de natuur aanwezig. Normaal boek je succes met planten die in de natuur staan.

Ik kocht voor mijn vrouw een knolselderij. Die werd geschild en het rest afval onder de vogels verdeeld. Tot mijn grote verbazing werden de rui problemen snel opgelost, zo zie je maar weer.

Maar nu het neusje van de zalm. Ik gebruikte al jaren eucalyptus. Eerst werd het spul verkocht bij de Trekpleister, badolie op eucalyptus basis, maar dat is uit de handel genomen.

Toen zag ik de flesjes nog in Duitsland bij de Aldi. Die heb ik daar gekocht, maar tot mijn spijt zijn ze ook uit de schappen gehaald.

Maar onlangs werd ik bij Lantro gevraagd mijn mening te geven over schoonmaak middelen bij vogels. Daar zag ik mijn kans schoon om het middel eucalyptus weer in de fles met allesreiniger te krijgen.

U vraagt zich af, wat houdt dit nu in. Welnu, eucalyptus weert alle insecten zoals vliegen, muggen, luizen en vedermijt. Tevens hebben de muizen er een hekel aan en kunnen ze de lucht niet verdragen. De lucht in het vogelhok is heerlijk fris en uw vogels varen er wel bij.

Ik gebruik bij het schoonhouden van de hokken ongeveer 2 dopjes op 2 à 2,5 liter warm water.

Het lost vogelpoep en dergelijke heel goed op. Tevens besproei ik de vogels dagelijks met een verdunning hiervan. De vogels hebben de lucht bij zich en geen mug of vlieg wil bij de vogels zijn. Tevens voeg ik een klein beetje toe aan het badwater. Wees niet bang dat de vogel ervan drinkt, het kan echt geen kwaad. De vogels vinden het fijn om ermee besproeid te worden, ze blijven gewoon zitten en laten zich heerlijk verwennen. Komt iemand van de club of vrienden of kennissen langs dan zullen ze eerlijk zeggen: wat ruikt het hier fris! Ik heb persoonlijk de eerste flesjes in Apeldoorn gepromoot. En ja, de reacties daarna waren overveldig. In Zwolle op de markt kwamen de eerste mensen meteen op ons af en namen verschillende flesjes mee voor vogelvrienden in de buurt.

Ze waren vol lof over de resultaten. De vogels zitten mooi strak en schoon in de bevedering. Nu zult u zich afvragen: hoe kom je nu op het idee van eucalyptus voor deze dingen? Nou, een keurmeester met faam gaf me jaren geleden deze tip. Hij gebruikte het zelf in de sauna maar ook in bad en ook bij de vogels. Hij had vele lezingen gehouden en wist overal wel een middel-tje uit de natuur voor. Bij verschillende gesprekken die ik met hem had moet ik altijd denken aan mijn vader. Goed opletten en blijven zoeken. Zo heeft deze goede man mij nog enkele dingen geleerd die ik u graag de volgende keer wil laten lezen en wil laten uitproberen in uw eigen vogelbestand.

G. van Munster,
Welleweg 66,
7462 GJ Rijssen,
tel 0548-517585

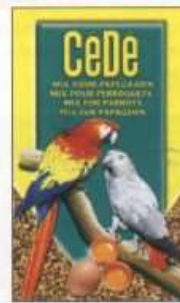
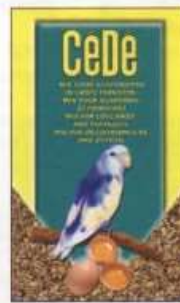
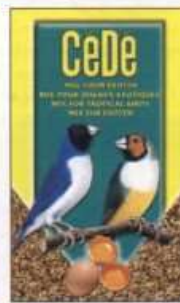
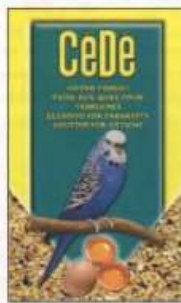
P.S. de flesjes zijn bij mij voor de normale prijs van € 7 af te halen.

CÉDÉ

HET OPFOK- EN CONDITIEVOER VOOR ALLE ZAADETERS!

... verpakt in het speciale "VERSPAK"

De standaard in top-kwaliteit sinds 1954

CéDé VOGELVOEDERS

JACQUES PARIJSLAAN 4 - B - 9940 EVERGEM - BELGIUM - TEL.: +32(0)9.253.43.63 - FAX: +32(0)9.257.07.25